

**UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE**

**FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD**

Institut politologických studií

Katedra politologie

**Bakalářská práce**

**2020**

**Hynek Janoušek**

**UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE**

**FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD**

Institut politologických studií

Katedra politologie

**Hynek Janoušek**

**Přeshraniční spolupráce České republiky, Spolkové republiky Německo a Polské republiky v rámci Euroregionu Neisse - Nisa - Nysa**

**Bakalářská práce**

Praha 2020

Autor práce: Hynek Janoušek  
Vedoucí práce: PhDr. Martin Jeřábek, Ph.D.

Rok obhajoby: 2020



## **Bibliografický záznam**

JANOŮŠEK, Hynek. *Přeshraniční spolupráce České republiky, Spolkové republiky Německo a Polské republiky v rámci Euroregionu Neisse - Nisa - Nysa*. Praha, 2020. 51 s. Bakalářská diplomová práce (Bc.) Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut politologických studií. Vedoucí diplomové práce PhDr. Martin Jeřábek, Ph.D.

## **Abstrakt**

Tato bakalářská práce se věnuje problematice euroregionů s českou spoluúčastí. V teoretické části je rozebírán vznik euroregionů, jejich funkce, vnitřní mechanismy a fungování. Euroregiony jsou důležitými články přeshraniční spolupráce, kterou ovlivňují především prostřednictvím projektů, které jsou financovány z fondů Evropské unie. Tyto projekty mají za cíl zintenzivnit přeshraniční spolupráci mezi jednotlivými obcemi a městy, společně s dalšími subjekty. V práci je vysvětleno, jak dané projekty vypadají, jakým způsobem jsou financovány, a jakým způsobem jsou realizovány. Praktická část se věnuje aplikaci teoretických poznatků na jeden konkrétní euroregion, Euroregion Neisse-Nisa-Nysa. Na tomto euroregionu je prakticky objasněna funkce euroregionů a jsou na něj aplikované teoretické poznatky z teoretické části. Dále jsou v praktické části uvedeny konkrétní projekty, které byly dotovány skrze Euroregion Neisse-Nisa-Nysa, aby na nich bylo vysvětleno praktické fungování euroregionů a jejich členů.

## **Abstract**

This bachelor thesis deals on the problematics of Euroregions with Czech participation.

The theoretical part discusses the emergence of Euroregions, their functions, internal mechanisms and functioning. Euroregions are an essential part of the cross-border cooperation, which they influence primarily through projects funded by European Union funds. These projects aim to strengthen cross-border cooperation between individual municipalities and cities, together with other entities.

The thesis explains more details about mentioned projects - the description of concrete projects, funding and the actual realization. The practical part is devoted to the application of data to one specific Euroregion, Euroregion Neisse-Nisa-Nysa.

Euroregion Neisse-Nisa-Nysa is an appropriate example for the explanation of the actual function of Euroregions. Data from the theoretical part are applied to that to provide a complete picture.

Furthermore, the practical part mentions specific projects which were subsidized through the Euroregion Neisse-Nisa-Nysa to explain the functioning of Euroregions and their members in practice.

## **Klíčová slova**

euroregiony, Euroregion Neisse-Nisa-Nysa, Evropská unie, financování, přeshraniční spolupráce, projekty

## **Keywords**

Euroregions, Euroregion Neisse-Nisa-Nysa, European Union, financing, cross-border cooperation, projects

**Rozsah práce:** 93 507 znaků včetně mezer

## **Prohlášení**

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracoval/a samostatně a použil/a jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 31. července 2020

Hynek Janoušek



## **Poděkování**

Na tomto místě bych rád poděkoval PhDr. Martinu Jeřábkovi, Ph.D. za vedení této práce a za jeho podnětné návrhy a připomínky. Zároveň bych chtěl poděkovat všem, kteří mi při psaní byli oporou.

## Obsah

Úvod.....	8
1 Teoretická část .....	10
1.1 Definice euroregionu.....	10
1.2 Euroregiony v České republice .....	11
1.2.1 Právní postavení euroregionů s českou účastí .....	11
1.2.2 Členství v euroregionu.....	12
1.2.3 Velikost euroregionů.....	14
1.2.4 Organizační struktura euroregionů .....	16
1.2.5 Oblast působení euroregionů .....	18
1.2.6 Euroregiony a finance .....	18
1.3 Úřední náležitosti projektů konaných s podporou euroregionů .....	22
1.3.1 Projektové žádosti.....	22
1.3.2 Následný postup.....	25
2 Praktická část .....	26
2.1 Euroregion Nisa .....	26
2.1.1 Velikost Euroregionu Nisa.....	26
2.1.2 Organizační struktura Euroregionu Nisa .....	27
2.1.3 Oblast působení euroregionu Nisa.....	28
2.1.4 Financování Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa.....	29
2.2 Projekty Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa .....	31
2.2.1 Projekt Protipovodňová ochrana a odstranění povodňových škod Hrádek n. N. – Zittau.....	31
2.2.2 Projekt Společná péče o seniory v české a německé části regionu Trojzemí 35	
2.2.3 Projekt Výměna zkušeností mezi zdravotnickými záchranáři v polsko- českém příhraničí .....	39
Závěr .....	42
Summary .....	44
Použitá literatura .....	45
Seznam příloh .....	48
Přílohy.....	49

## Úvod

Euroregiony začaly na území Česka vznikat již od počátku 90. let jakožto dobrovolná zájmová sdružení, které si daly za cíl vytvoření společného prostoru pro přeshraniční spolupráci s rozmanitým portfoliem zájmů a aktivit. Inspirací byla místním samosprávám praxe ze západní Evropy, kde byla idea přeshraniční spolupráce praktikována již od 50. let 20. století. Spolupráce spočívá na zásadách rovnoprávnosti, vyjádřených "Evropskou rámcovou úmluvou o spolupráci přesahující hranice mezi územními celky a orgány," přijatou Radou Evropy v roce 1980. Oblasti této spolupráce jsou velmi rozmanité. V rámci euroregionů se řeší témata jako například silniční doprava, energetika, ochrana životního prostředí, nebo věda a vzdělání. Postupně se euroregiony staly důležitou součástí podpory místního rozvoje a přeshraniční spolupráce, čemuž pomohl vstup zainteresovaných států do Evropské unie v roce 2004 a později i do Schengenu roku 2007. Pozitivní důsledky spolupráce v rámci euroregionů nejsou dostatečně probádány, ačkoliv mají vliv na místní rozvoj a kulturní život v daných lokalitách. Na území Česka postupně do roku 2001 vzniklo 13 euroregionů, z nichž se ve své bakalářské práci budu věnovat konkrétně jednomu, a to Euroregionu Neisse - Nisa - Nysa.<sup>1</sup>

Hlavním cílem mé bakalářské práce je odpovědět na otázku, zdali je přeshraniční spolupráce v rámci Euroregionu Neisse - Nisa - Nysa úspěšná. Na tuto otázku budu hledat odpověď prostřednictvím zmapování několika projektů z různých odvětví spolupráce. Tato odvětví jsou různorodá. Spolupráce probíhá v oblastech silniční dopravy, ochrany životního prostředí, kultury, vědy a vzdělávání, a mnoha dalších. Konkrétní výsledky v jednotlivých odvětvích budou ovlivňovat odpověď na otázku úspěšnosti celé spolupráce. Další otázkou, jíž se budu zabývat je, jestli je přeshraniční spolupráce efektivnější a prospěšnější, než kdyby se daným odvětvím státy věnovaly samostatně. Jedním z cílů mé bakalářské práce bude také představení faktických a legislativních limitů přeshraniční spolupráce v rámci euroregionu. Tyto limity budou taktéž hrát roli v zodpovězení na otázku, zdali je spolupráce v rámci euroregionu úspěšná. Vedlejším cílem práce bude poukázat na rozdíly mezi Euroregionem Nisa a jinými euroregiony. Dále se práce bude zabývat historickým vývojem Euroregionu Nisa.

---

<sup>1</sup>BRANDA, Pavel. *Regionální politika EU a podpora přeshraniční spolupráce*. [online]. EUROREGION NEISSE-NISA-NYSA, 2014, 24 [cit. 2020-07-23]. Dostupné z: <<http://ern.cz/ED/kniha-final4.pdf>>

Ve své bakalářské práci využiji metodu jednopřípadové studie. Budu zkoumat Euroregion Nisa a hledat odpověď na výzkumnou otázku, zdali je přeshraniční spolupráce mezi Českou republikou, Německem a Polskem úspěšná. Dále budu komparovat vybrané projekty v Euroregionu Nisa. Předmětem mého zkoumání se stanou konkrétní projekty, které byly uskutečněny pomocí přeshraniční spolupráce v rámci euroregionu od roku 2004 do roku 2018.

Má bakalářská práce se soustředí na představení projektů uskutečněných pod záštitou Euroregionu Nisa - Neisse - Nysa. Projekty jsou financovány především z fondů Evropské unie, přesněji z Evropského fondu pro regionální rozvoj. Nejčastějšími nositeli projektů na českém území jsou jednotlivé obce. Některé obce spolupracují v rámci euroregionu intenzivněji než jiné. Euroregion Nisa jako takový vznikl roku 1991 v Žitavě. Ve své práci se chci věnovat projektům z období 2004-2018, tedy po vstupu České republiky a Polska do Evropské unie. Práce se bude věnovat především dvěma skupinám přeshraničních projektů, a to projektům česko-německým a česko-polským. Jednotlivé euroregiony se mezi sebou liší v řadě ohledů: v počtu zúčastněných států, mírou spolupráce, nebo počtem oblastí, ve kterých mezi sebou státy spolupracují.<sup>2</sup>

---

<sup>2</sup> EUROREGION NEISSE-NISA-NYSA 1991-2010 [online]. EUROREGION NISA, 2010, 5 [cit. 2020-07-24]. Dostupné z: <<http://www.neisse-nisa-nysa.eu/ddata/199.pdf>>

# 1 Teoretická část

## 1.1 Definice euroregionu

Definice euroregionu není zcela jednoznačná, protože samotný pojem euroregion se dá chápat různými způsoby. Nejobecněji se dá euroregion popsat jako struktura podporující přeshraniční spolupráci. Jako euroregion se označuje mnoho různých subjektů. Tyto subjekty se ale liší svojí organizací, nebo právní formou. Přesto existuje několik charakteristik, které jsou euroregionům společné. Euroregiony jsou stálé struktury s identitou oddělenou od svých členů. Disponují vlastní administrativou, technickými a finančními zdroji a v neposlední řadě také vlastním vnitřním systémem rozhodování. Euroregion jako takový nezakládá nový stupeň samosprávy. Jedná se spíše o koordinační orgán, který slouží ke zprostředkování kontaktů.<sup>3</sup>

Jednoznačně definovat euroregion do jisté míry komplikuje fakt, že za euroregion se dá označit buďto jedna z jeho národních částí, nebo kompletní přeshraniční celek. Pojem euroregion přirozeně nabádá k tomu, že se jedná o geograficky ohraničené území, na němž se odehrává přeshraniční spolupráce. Tento pohled není nesprávný, ale je důležité chápat euroregion zároveň jako instituci, organizaci sloužící k rozvoji přeshraniční spolupráce na daném území. Obecně se tedy dá pojem euroregion chápat národně-geograficky, přeshraničně-geograficky, národně-institucionálně, nebo přeshraničně-institucionálně. Národně-geografické vnímání euroregionu jej chápe jako území, na němž se vyskytují členové národní části euroregionu. Přeshraničně-geografické vnímání euroregionu jej vnímá jako přeshraniční území skládající se ze všech národních částí. Tento způsob vnímání euroregionu je z geografického hlediska ten častější. Národně-institucionální vnímání euroregionu jej chápe jako právní subjekt, ve kterém se sdružují členové národní části euroregionu. Tato sdružení povětšinou disponují právní subjektivitou.

---

<sup>3</sup> BRANDA, Pavel. *Euroregiony v České republice - komparativní analýza*. Současná Evropa [online]. 2009, 2009(1), 72 [cit. 2020-07-22]. Dostupné z: <<https://geography.upol.cz/soubory/lide/smolova/GCZ/Euroregiony%20v%20CR.pdf>>

Přeshraničně-institucionální vnímání euroregionu jej vnímá jako přeshraniční organizaci se společnými orgány, která sdružuje národní sdružení. Tyto přeshraniční organizace většinou právní subjektivitou nedisponují. Z institucionálního hlediska jsou euroregiony častěji chápány národně-institucionálně.<sup>4</sup>

## 1.2 Euroregiony v České republice

Euroregiony v České republice vznikaly v letech 1991-2002. Jako první vzniknul euroregion Nisa, a to konkrétně 21.12.1991. Mezi lety 1991-1993 vzniklo celkem pět nových euroregionů, všechny na česko-německé hranici. Speciální případ je euroregion Nisa, kde navíc figuruje polská strana, a euroregion Šumava, jehož součástí je navíc rakouská strana. V letech 1996-1998 postupně vznikly čtyři nové česko-polské euroregiony, například euroregion Praděd, který vzniknul 2.7.1997. V letech 1999-2002 vznikly tři nové euroregiony na česko-slovenské hranici. Speciálními případy jsou euroregion Pomoraví, v rámci kterého spolupracují česká, slovenská a rakouská strana, a euroregion Beskydy, jež zahrnuje kromě české a slovenské také polskou stranu. Zatím posledním euroregionem vzniklým 28.5.2002 je Silva Nortica na česko-rakouské hranici. Není náhodou, že jako první vznikly euroregiony na česko-německé hranici, protože právě Německo, konkrétně Spolková republika Německo, bylo prvním evropským státem, na jehož hranici začaly vznikat euroregiony, tudíž s nimi mělo ze všech českých sousedů nejbohatší zkušenost. Z výše uvedených dat je patrné, že euroregiony v České republice vznikaly ve vlnách po jednotlivých státech.<sup>5</sup>

### 1.2.1 Právní postavení euroregionů s českou účastí

Právní postavení českých částí euroregionů a euroregionů s českou účastí celkově lze shrnout do následující teze:

*České části euroregionů mají právní formu zájmového sdružení právnických osob dle paragrafu § 20 písm. f) občanského zákoníku č. 40/1964 Sb. Ve znění pozdějších předpisů nebo sdružení obcí podle § 49 zákona o obcích č. 128/2000 Sb.*

---

<sup>4</sup> BRANDA, Pavel. *Euroregiony v České republice - komparativní analýza*. Současná Evropa [online]. 2009, 2009(1), 73 [cit. 2020-07-22]. Dostupné z: <<https://geography.upol.cz/soubory/lide/smolova/GCZ/Euroregiony%20v%20CR.pdf>>

*Ve znění pozdějších předpisů (především v závislosti na tom, zda jsou členy sdružení pouze obce nebo i jiné subjekty).*<sup>6</sup>

V drtivé většině případů jsou české části euroregionů tvořeny obcemi a městy, což jsou veřejnoprávní subjekty. Sdružení tvořící českou část euroregionu jako taková jsou ale subjekty soukromoprávními, což je staví na úroveň sdružení jiných a fakticky z toho vyplývá slabé postavení českých částí euroregionů. Toto postavení potom neodpovídá významu, jakým euroregiony ovlivňují rozvoj českého pohraničí. Euroregiony jsou navíc velmi důležitými subjekty co se týče získávání a používání prostředků vyplývajících z evropských podpůrných programů.<sup>7</sup>

Jednotlivé národní části euroregionu tvoří společný euroregion na základě dohody o spolupráci s ostatními národními částmi z druhé strany hranice. Tyto smlouvy mají až na výjimky psanou podobu. Dohody popisují a upravují fungování euroregionu a ustanovují jeho společné struktury. Jak již bylo řečeno výše, euroregiony většinou nemají právní subjektivitu. Dohody o spolupráci mezi národními částmi euroregionu tedy nezakládají na přeshraniční úrovni právní subjekt. V dnešní době se již některé euroregiony k právní subjektivitě dostaly díky nařízení Evropského parlamentu a Rady o evropském seskupení pro územní spolupráci (ESÚS). Toto nařízení umožňuje získat seskupením přeshraničního, nadnárodního, nebo meziregionálního charakteru právní subjektivitu, která by poté měla usnadnit a podpořit územní spolupráci jejich členů.<sup>8</sup>

### 1.2.2 Členství v euroregionu

Euroregion jako takový je definován na předem daném území a jeho součástí se mohou stát všechna města a obce, které se na tomto území nachází. Nejčastěji jsou města a obce členy samostatně, možná je ale i varianta, kdy se města a obce předem spojí do sdružení v podobě svazků obcí nebo mikroregionů. Tato

---

<sup>6</sup> BRANDA, Pavel. *Euroregiony v České republice - komparativní analýza*. Současná Evropa [online]. 2009, 2009(1), 76 [cit. 2020-07-22]. Dostupné z: <<https://geography.upol.cz/soubory/lide/smolova/GCZ/Euroregiony%20v%20CR.pdf>>

<sup>7</sup> BRANDA, Pavel. *Euroregiony v České republice - komparativní analýza*. Současná Evropa [online]. 2009, 2009(1), 77 [cit. 2020-07-22]. Dostupné z: <<https://geography.upol.cz/soubory/lide/smolova/GCZ/Euroregiony%20v%20CR.pdf>>

<sup>8</sup> KOŁODZIEJSKI, Marek. *Evropská seskupení pro územní spolupráci (ESÚS)*. [online]. 01/2020 [cit. 2020-07-25]. Dostupné z: <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/cs/sheet/94/evropska-seskupeni-pro-uzemni-spolupraci-esus->

varianta se vyskytuje především v euroregionech Bílé Karpaty a Těšínské Slezsko. Euroregiony bývají povětšinou zájmovými sdruženími právnických osob a možnost členství v euroregionu upravují jeho stanovy. Ty většinou nevylučují možnost členství dalším subjektům mimo měst a obcí. Tyto subjekty se ale stále musejí nacházet na území euroregionu a musejí s ním mít společné cíle. Existuje několik výjimek, v euroregionech Labe a Pomoraví je dle stanov vyloučena participace jiných subjektů, než měst a obcí. V některých euroregionech sice stanovy tuto participaci umožňují, nebyla však využita. Mezi takové se řadí euroregion Praděd či Egrensis.<sup>9</sup>

Nejčastějšími členy euroregionů mimo měst a obcí jsou hospodářské komory, střední a vysoké školy, kraje, firmy, subjekty zabývající se ochranou přírody a občanská sdružení. Hospodářské komory jsou aktivní především v euroregionech Silva Nortica nebo Silesia. Propracovanou spoluprací se středními a vysokými školami se vyznačuje euroregion Bílé Karpaty. Ostatní euroregiony se příliš spoluprací se středními školami nevyznačují, ale spolupráce s vysokými školami funguje ve více euroregionech, například v euroregionu Silesia nebo Krušnohoří. Specifické postavení mají vysoké školy v euroregionu Nisa, kde se jejich spolupráce s ním rozvíjela již od jeho vzniku a díky tomu v něm mají vlastní koordinační středisko. Nejvíce firem je aktivních v euroregionu Krušnohoří. Subjekty zabývající se ochranou přírody, mezi které se řadí především správy Národních parků či Chráněných krajinných oblastí jsou aktivní například v euroregionech Silva Nortica nebo Krušnohoří. Mezi euroregiony specifické svou spoluprací s občanskými sdruženími pak patří především Silesia a Krušnohoří. Ne vždy jsou tyto subjekty klasickými členy euroregionů, občas mají statut zvláštního členství. Například v euroregionu Silesia mají subjekty kromě obcí a měst statut tzv. přidružených členů.<sup>10</sup>

Členská základna euroregionů zpravidla krátce po jejich založení narůstala a poté se stabilizovala. Většina euroregionů je v současnosti co se týče členů

---

<sup>9</sup> BRANDA, Pavel. *Euroregiony v České republice - komparativní analýza*. Současná Evropa [online]. 2009, 2009(1), 78 [cit. 2020-07-22]. Dostupné z: <<https://geography.upol.cz/soubory/lide/smolova/GCZ/Euroregiony%20v%20CR.pdf>>

<sup>10</sup> BRANDA, Pavel. *Regionální politika EU a podpora přeshraniční spolupráce*. [online]. EUROREGION NEISSE-NISA-NYSA, 2014, 89 [cit. 2020-07-23]. Dostupné z: <<http://ern.cz/ED/kniha-final4.pdf>>



stabilní. Obecně dochází k občasným změnám v počtu členů v euroregionech, ale tyto změny jsou minimální. Jedním z důvodů, proč například některé obce ukončily svojí účast v euroregionu bylo to, že byly součástí více euroregionů současně a chtěly se soustředit na spolupráci pouze s jedním z nich.<sup>11</sup>

### 1.2.3 Velikost euroregionů

Určit velikost euroregionů není úplně jednoznačné, protože se může vzhledem k času měnit. Za směrodatná se berou data z 31.12.2007, kdy už byla členská základna jednotlivých euroregionů stabilizována a nedocházelo k větším změnám v počtu jejich členů. Velikost euroregionů se dá posuzovat ze tří různých pohledů. Buďto můžeme určovat velikost euroregionů podle jejich rozlohy, počtu členů (členy myšleny obce a města), nebo počtu obyvatel.<sup>12</sup>

Dle rozlohy se euroregiony dají rozdělit do tří skupin: malé, střední a velké. Do malých euroregionů spadají euroregiony s rozlohou menší než 1 500 km<sup>2</sup>. Mezi takové euroregiony se řadí například euroregion Silesia nebo Těšínské Slezsko. Mezi střední euroregiony se řadí ty s rozlohou 1 500 - 2 200 km<sup>2</sup>. Do této kategorie spadá většina euroregionů v České republice. Euroregiony s rozlohou nad 2 200 km<sup>2</sup> se označují jako euroregiony velké. Patří mezi ně například euroregion Šumava nebo Bílé Karpaty. Pokud srovnáme nejmenší a největší euroregion v České republice, kdy nejmenší je Těšínské Slezsko s 763 km<sup>2</sup>, a největší je Šumava s rozlohou 3 678 km<sup>2</sup>, uvědomíme si, že co do velikosti panují mezi českými euroregiony značné rozdíly. Například výše zmíněné Těšínské Slezsko je téměř pětkrát menší než euroregion Šumava. Velikost euroregionů je nejlépe představitelná díky mapě euroregionů v ČR (viz. Příloha č. 1).<sup>13</sup>

Jak již bylo řečeno, velikost euroregionů se dá posuzovat také podle počtu obyvatel, kteří na jejich území žijí. Podle počtu obyvatel se euroregiony dají rozdělit do 4 kategorií: malé, střední, velké a velmi velké. Jako malé euroregiony

---

<sup>11</sup> BRANDA, Pavel. *Euroregiony v České republice - komparativní analýza*. Současná Evropa [online]. 2009, 2009(1), 78 [cit. 2020-07-22]. Dostupné z: <<https://geography.upol.cz/soubory/lide/smolova/GCZ/Euroregiony%20v%20CR.pdf>>

<sup>12</sup> BRANDA, Pavel. *Regionální politika EU a podpora přeshraniční spolupráce*. [online]. EUROREGION NEISSE-NISA-NYSA, 2014, 90 [cit. 2020-07-23]. Dostupné z: <<http://ern.cz/ED/kniha-final4.pdf>>

<sup>13</sup> Benchmarkingová analýza Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa a ostatních euroregionů v ČR s důrazem na česko-polskou hranici: Velikost euroregionů. EUROREGION NEISSE-NISA-NYSA [online]. [cit. 2020-07-24]. Dostupné z: <[http://www.ern.cz/analyza/ern\\_cz/cz/?D=6](http://www.ern.cz/analyza/ern_cz/cz/?D=6)>

se označují ty, ve kterých počet obyvatel nepřesahuje 200 000. Mezi takové euroregiony se řadí například Šumava nebo Praděd. Za střední euroregion se považuje takový, který má 200 000 - 350 000 obyvatel. Mezi střední euroregiony se řadí například Krušnohoří nebo Silva Nortica. Velké euroregiony mají 350 000 – 400 000 obyvatel a řadí se mezi ně například Bílé Karpaty nebo Těšínské Slezsko. Velmi velké euroregiony jsou ty s počtem obyvatel převyšujícím 400 000. V České republice jsou takové euroregiony dva: Pomoraví a Nisa. Zde si můžeme všimnout několika zajímavostí. Například rozlohou vůbec největší český euroregion, Šumava, je zároveň jedním z nejmenších co do počtu obyvatel. Nejlidnatějším českým euroregionem je Pomoraví, ve kterém žije kolem 700 000 obyvatel. U tohoto čísla je ale třeba brát zřetel na to, že součástí euroregionu Pomoraví je i město Brno, které mělo k 1.1. 2020 přes 380 000 obyvatel. Nejen podle rozlohy, ale i podle počtu obyvatel jsou české euroregiony velmi nesourodé. Nejméně obydlený euroregion, Praděd, je se svými 130 000 obyvatel více než pětkrát méně lidnatý než nejlidnatější Pomoraví.<sup>14</sup>

Posledním kritériem, podle kterého lze posuzovat velikost euroregionu, je počet členských obcí. Euroregiony se dle počtu členských obcí dají rozdělit do čtyřech kategorií: malé, střední, velké a velmi velké. Malé euroregiony jsou takové, u kterých počet členských obcí nepřesahuje 50. Mezi takové euroregiony se řadí Těšínské Slezsko, nebo Silva Nortica. Mezi střední euroregiony patří ty, u kterých je počet členských obcí 50 - 90. Do této kategorie spadají například euroregiony Pomoraví nebo Krušnohoří. Velké euroregiony mají 90 – 130 členských obcí spadají do nich například euroregion Šumava nebo Glacensis. Poslední kategorií jsou euroregiony velmi velké, u kterých počet členských obcí přesahuje 130. V Česku jsou takové euroregiony dva, a to Bílé Karpaty a Nisa. Ani v počtu členských obcí nejsou české euroregiony vyvážené. Euroregion Silva Nortica se skládá ze 40 měst a obcí, oproti tomu Bílé Karpaty mají členských měst a obcí 149.<sup>15</sup>

---

<sup>14</sup> BRANDA, Pavel. *Euroregiony v České republice - komparativní analýza*. Současná Evropa [online]. 2009, 2009(1), 80 [cit. 2020-07-22]. Dostupné z: <<https://geography.upol.cz/soubory/lide/smolova/GCZ/Euroregiony%20v%20CR.pdf>>

<sup>15</sup> BRANDA, Pavel. *Regionální politika EU a podpora přeshraniční spolupráce*. [online]. EUROREGION NEISSE-NISA-NYSA, 2014, 93 [cit. 2020-07-23]. Dostupné z: <<http://ern.cz/ED/kniha-final4.pdf>>

Všechny tři kritéria, podle kterých lze určovat velikost euroregionů, jsou ovlivněna tím, jak velké je území, ze kterého mohou obce a města do euroregionu vstupovat. Velikost tedy záleží především na tom, jak je euroregion vytyčen v původní dohodě.

#### 1.2.4 Organizační struktura euroregionů

Organizační struktura každého euroregionu se liší, protože si jí každý euroregion ve svém vývoji tvořil sám. Každý euroregion je totiž specifický tým, jaké národní části ho tvoří. Každá národní část má totiž ve své zemi jiné právní postavení. Důležitá je také oblast působení a rozsah aktivit daného euroregionu. Je třeba brát zřetel i na zvyklosti specifické pro státy, se kterými se v rámci daného euroregionu spolupracuje. I přes všechny tyto odlišující faktory byla vypracována modelová organizační struktura euroregionů, která popisuje, jak euroregiony vypadají zevnitř.<sup>16</sup>

Euroregion jako takový je tvořen třemi organizačními stupni. Prvním stupněm je členská základna. Jak bylo řečeno dříve, nejčastějšími členy českých částí euroregionu jsou obce a města. Kromě nich do členů spadají také další subjekty, ať už to jsou firmy, kraje, školy, nebo občanská sdružení. Jak již bylo řečeno, v každé zemi panují jiné zvyklosti a proto v sousedních zemích může být členská základna tvořena jinými subjekty, než jsou obce a města. Například v Německu nejsou členy národní části euroregionu obce, ale okresy („*Landkreise*“). Ať už se národní část euroregionu skládá z jakýchkoliv subjektů, tyto subjekty mají vlastní vnitřní organizační strukturu a možnost si vybrat svého zástupce v národní části euroregionu.<sup>17</sup>

Druhým stupněm je právě národní část euroregionu. České části euroregionu mají jako největší a zároveň nejdůležitější orgán valnou hromadu, sněm (Euroregion Labe), či valné shromáždění (Euroregion Bílé Karpaty). Názvy se mohou lišit, ale funkce orgánu je totožná. Z valné hromady potom hlasováním vzejde správní rada (opět se přesný název daného orgánu může v různých euroregionech lišit). Rada si poté zvolí předsednictvo tvořené předsedou a

---

<sup>16</sup> Benchmarkingová analýza Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa a ostatních euroregionů v ČR s důrazem na česko-polskou hranici: Organizační struktura. EUROREGION NEISSE-NISA-NYSA [online]. [cit. 2020-07-24]. Dostupné z: <[http://www.ern.cz/analyza/ern\\_cz/czl?D=7](http://www.ern.cz/analyza/ern_cz/czl?D=7)>

<sup>17</sup> BRANDA, Pavel. *Euroregiony v České republice - komparativní analýza*. Současná Evropa [online]. 2009, 2009(1), 83 [cit. 2020-07-22]. Dostupné z: <<https://geography.upol.cz/soubory/lide/smolova/GCZ/Euroregiony%20v%20CR.pdf>>

místopředsedy. Nezbytným orgánem v euroregionu je poté sekretariát v čele se sekretářem (tento orgán a jeho ředitel se mohou nazývat i jinak). Sekretariát je stálý orgán zajišťující kontinuitu fungování euroregionu. Většina euroregionů má poté i své kontrolní orgány.<sup>18</sup>

Posledním a nejvyšším stupněm je samotný přeshraniční euroregion. Tento stupeň vzniká již výše zmíněnou dohodou nebo smlouvou mezi jednotlivými národními částmi. V rámci přeshraničního euroregionu vznikají společné orgány, v nichž jsou skrze své delegáty zastoupeny všechny národní části daného euroregionu. Stejně jako u národních částí je i v celém euroregionu nejdůležitějším orgánem valné shromáždění (může se nazývat také generální shromáždění, nebo rada euroregionu). Toto shromáždění je tvořeno buďto vybranými jedinci z rad jednotlivých národních částí, nebo všemi členy těchto rad. Dalším společným orgánem je presidium. Presidium je tvořeno předsedy národních částí euroregionu. V některých případech má euroregion jednoho presidenta. V takových případech se uplatňuje rotační princip a z ostatních předsedů se stávají vicepresidenti, kteří se postupně střídají na pozici presidenta. Ani v celých přeshraničních euroregionech nechybí sekretariáty. Takové sekretariáty jsou složeny ze sekretariátů jednotlivých národních částí. Speciálním orgánem celého euroregionu jsou pracovní skupiny složené z odborníků ze všech národních částí euroregionu.<sup>19</sup>

Mimo tuto hierarchickou strukturu stojí výbory, fóra a dozorčí rady euroregionů. Mezi jedny z nejdůležitějších výborů patří ty, které spravují implementaci Fondu malých projektů, do které jsou euroregiony zapojeny. Tyto výbory nabývají různých jmen, nejčastěji se jedná o regionální řídicí výbor. Fóra a dozorčí rady jsou specifickými orgány některých euroregionů a nevyskytují se všude.<sup>20</sup>

---

<sup>18</sup> Benchmarkingová analýza Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa a ostatních euroregionů v ČR s důrazem na česko-polskou hranici: Organizační struktura. EUROREGION NEISSE-NISA-NYSA [online]. [cit. 2020-07-24]. Dostupné z: <[http://www.ern.cz/analyza/ern\\_cz/cz/?D=7](http://www.ern.cz/analyza/ern_cz/cz/?D=7)>

<sup>19</sup> BRANDA, Pavel. *Euroregiony v České republice - komparativní analýza*. Současná Evropa [online]. 2009, 2009(1), 84 [cit. 2020-07-22]. Dostupné z: <<https://geography.upol.cz/soubory/lide/smolova/GCZ/Euroregiony%20v%20CR.pdf>>

<sup>20</sup> BRANDA, Pavel. *Regionální politika EU a podpora přeshraniční spolupráce*. [online]. EUROREGION NEISSE-NISA-NYSA, 2014, 97 [cit. 2020-07-23]. Dostupné z: <<http://ern.cz/ED/kniha-final4.pdf>>

### 1.2.5 Oblast působení euroregionů

Již nejobecnější definice říká, že euroregion je struktura podporující přeshraniční spolupráci a její rozvoj. Z organizační struktury vyplývá, že se euroregiony skrze své výbory zaměřují na implementaci Fondu malých projektů v rámci programů přeshraniční spolupráce. To v podstatě znamená zaštiťování kontaktů a partnerství mezi různými lidmi a institucemi. To je ale velmi obecný popis toho, čím se euroregiony doopravdy zabývají.

Portfolio působení euroregionů se dá shrnout do několika hlavních odvětví. Důležité je ale mít na paměti, že každý euroregion se zabývá a rozvíjí jinou oblast zájmu. Nejvýraznějšími oblastmi, ve kterých jsou euroregiony aktivní, jsou cestovní ruch, doprava, životní prostředí a kultura. Tím ale zdaleka nekončí výčet oblastí, kterým se euroregiony věnují. Euroregiony se věnují rozvoji sportu, školství, hospodářství, krizovému managementu, bezpečnosti, veřejnému zdraví, zdravotnictví, lidským zdrojům, historii, územnímu rozvoji a plánování, sociálním věcem, zemědělství, knihovnám, nebo statistice. Každý euroregion se věnuje jiným oblastem a je na každém euroregionu, kolika oblastem se bude věnovat. Na řešení problémů v daných oblastech si euroregiony zakládají pracovní skupiny, které poté danou oblast zpracovávají. V některých euroregionech jedna skupina zpracovává více oblastí, v některých naopak jednu oblast zpracovává více skupin. V některých euroregionech vůbec neexistují stálé pracovní skupiny a pracovní skupiny v nich vznikají pouze při řešení určitého problému. Po vyřešení skupina zaniká. Přirozeně se aktivity euroregionů neomezuje pouze na výše uvedené oblasti. Některé aktivity jsou v euroregionech řešeny ať už malými, nebo velkými projekty.<sup>21</sup>

### 1.2.6 Euroregiony a finance

Cílem euroregionů není generovat zisk, jedná se o zájmová sdružení. Financování euroregionů má za cíl zajistit jejich běžný provoz a umožnit jim plnit svůj účel, tedy rozvíjet činnosti, které podporují přeshraniční spolupráci. Financování euroregionů se dá rozdělit do sedmi zdrojů: členské příspěvky, krajské příspěvky (v některých případech přispívají na činnost i velká města), příjmy z hospodářské činnosti (zisky z poskytování služeb atd.), platby za spravování

---

<sup>21</sup> Benchmarkingová analýza Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa a ostatních euroregionů v ČR s důrazem na česko-polskou hranici: Činnost euroregionů - pracovní skupiny. EUROREGION NEISSE-NISA-NYSA [online]. [cit. 2020-07-24]. Dostupné z: <[http://www.ern.cz/analyza/ern\\_cz/cz/?D=8](http://www.ern.cz/analyza/ern_cz/cz/?D=8)>

Fondu malých projektů v rámci programů přeshraniční spolupráce, financování některých činností z vlastních projektů předkládaných do programů přeshraniční spolupráce, prostředky z ostatních evropských projektů, a prostředky poskytnuté jednorázově různými subjekty na konkrétní akce.<sup>22</sup>

Euroregiony jsou dobrovolnými sdruženími, jejichž hlavními a nejvýznamnějšími členy jsou obce a města. Právě příspěvky obcí a měst představují hlavní zdroj příjmů každého euroregionu. Existuje několik scénářů, podle kterých členové financují svůj euroregion. Nejčastěji jsou euroregiony svými členy financovány formou ročních příspěvků stanovených podle počtu obyvatel. V takovém případě každá obec či město za každého obyvatele zaplatí určitou částku, tato částka za obyvatele nepřesahuje 10 Kč. Dalším scénářem je, že členové platí paušální příspěvek, namísto příspěvku vypočítaného z počtu obyvatel. Posledním scénářem je, že členové neplatí členské příspěvky vůbec, toto praktikuje například euroregion Silesia vůči svým přidruženým členům.<sup>23</sup>

Spravování Fondu malých projektů (FMP) je dalším významným zdrojem příjmů euroregionů. Euroregiony v Česku v letech 1994 – 2003 fungovaly v rámci programu PHARE CBC (PHARE - Poland nad Hungary Aid for Restructuring of the Economies, CBC – Cross-border cooperation) jako sekretariáty pro výběr projektů financovaných z tohoto programu. Za každý vybraný projekt inkasovaly euroregiony finance ve výši 5 % výše poskytnutého grantu. Tyto finance ale euroregiony nezískávaly z financí určených pro zajištění technické pomoci programu, ale přímo od úspěšných žadatelů.<sup>24</sup>

Program PHARE byl určen k podpoře a rozvoji příhraničních regionů v nečlenských zemích Evropské unie. V letech 1994-1999 se týkal pouze příhraničních oblastí mezi nečlenskými a členskými zeměmi EU (v případě ČR tedy na česko-německé a česko-rakouské pohraničí). V letech 1999-2003 byl ale projekt

---

<sup>22</sup> Benchmarkingová analýza Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa a ostatních euroregionů v ČR s důrazem na česko-polskou hranici: Financování euroregionů. EUROREGION NEISSE-NISA-NYSA [online]. [cit. 2020-07-24]. Dostupné z: [http://www.ern.cz/analyza/ern\\_cz/cz/?D=11](http://www.ern.cz/analyza/ern_cz/cz/?D=11)

<sup>23</sup> BRANDA, Pavel. *Euroregiony v České republice - komparativní analýza*. Současná Evropa [online]. 2009, 2009(1), 88 [cit. 2020-07-22]. Dostupné z: <https://geography.upol.cz/soubory/lide/smolova/GCZ/Euroregiony%20v%20CR.pdf>

<sup>24</sup> Phare CBC. EUROREGION SILESIA [online]. [cit. 2020-07-25]. Dostupné z: [http://www.euroregion-silesia.cz/show\\_text.php?id=programy-EU-PHARE-CBC-o-programu&open\\_menu=75](http://www.euroregion-silesia.cz/show_text.php?id=programy-EU-PHARE-CBC-o-programu&open_menu=75)

rozšířen i na příhraniční území kandidátských zemí (v případě ČR tedy na česko-polské a česko-rakouské pohraničí).<sup>25</sup>

Od roku 2004 došlo společně s ukončením programu PHARE CBC ke změně financování implementace Fondu malých projektů. Česká republika se společně se vstupem do EU začala podílet na iniciativě INTERREG IIIA, která měla za úkol řešit specifické problémy týkající se pohraničních oblastí celého území EU.<sup>26</sup>

*„Euroregiony si podávaly v zásadě 2 velké projekty do tzv. „velkého“ INTERREGu, v rámci priority, která je zaměřena pouze na FMP. Jeden velký projekt obsahoval tzv. „správcovství“ – tj. správu balíku finančních prostředků, který může poté rozdělovat v rámci FMP, a druhý projekt zahrnující již zmíněnou administraci (náklady spojené s projektovou přípravou, publicitou, příjmem žádostí, jejich hodnocením a následným výběrem, uzavíráním grantových smluv se žadateli, monitoringem projektů a v konečné fázi i s jejich hodnocením a finančním vyúčtováním). Vzhledem k tomu, že se jednalo o projekty do iniciativy INTERREG, požadovalo se, aby euroregiony zabezpečily vlastní podíl ve výši 25 %. Na podobném principu funguje FMP i v současném období v rámci cíle Evropská územní spolupráce. Vzhledem k tomu, že euroregiony musí pokrýt vlastní podíl (hlavně z členských příspěvků) a v rámci projektu na administraci odvézt přesně určenou práci, nejedná se o disponibilní zdroj příjmů. V podstatě znamená rozšíření působnosti euroregionu o oblast, která je pro ně spíše otázkou jisté prestiže než zdrojem příjmů.“<sup>27</sup>*

Jedna z možností, jak dále euroregiony získávaly finance, bylo podávání projektových žádostí na své vlastní aktivity do programů přeshraniční spolupráce. Byla to snaha o maximální zhodnocení jim svěřených příspěvků. Tuto možnost měly euroregiony v letech 1994 – 1999. Program z roku 1999 dobíhal až do roku 2002, ale poté byly euroregiony vyloučeny z volby podporovat činnosti rozvíjející

---

<sup>25</sup> GALESKI, Maciej, Andrzej JANKOWSKI, Gerhard WATTEROTT a Jaroslav ZÁMEČNÍK. *Cross Border Co-operation 1991-1999*. [online]. Stowarzyszenie Gmin Polskich EUROREGIONU NYSA: Wydawnictwo Booster, 1999 [cit. 2020-07-25]. s. 30. ISBN 83-911975-2-2. Dostupné z: <<http://www.neisse-nisa-nysa.eu/ddata/28.pdf>>

<sup>26</sup> INTERREG IIIA ČR - PR. EUROREGION SILESIA [online]. [cit. 2020-07-26]. Dostupné z: <[http://www.euroregion-silesia.cz/show\\_text.php?id=programy-EU-interreg-III-o-programu2&open\\_menu=110](http://www.euroregion-silesia.cz/show_text.php?id=programy-EU-interreg-III-o-programu2&open_menu=110)>

<sup>27</sup> BRANDA, Pavel. *Euroregiony v České republice - komparativní analýza*. Současná Evropa [online]. 2009, 2009(1), 88-89 [cit. 2020-07-22]. Dostupné z: <<https://geography.upol.cz/soubory/lide/smolova/GCZ/Euroregiony%20v%20CR.pdf>>

přeshraniční spolupráci z tohoto programu. Euroregiony se staly způsobilými žadateli opět až v roce 2004, kdy přešly na iniciativu INTERREG IIIA. Euroregiony v té době začaly podávat projektové žádosti především na vybudování potřebných struktur pro podporu přeshraniční spolupráce, na přípravu projektů, a na projekty pro členská města a obce.<sup>28</sup>

Kromě iniciativy INTERREG IIIA měly euroregiony v letech 2004 – 2006 také možnost účasti na programech INTERREG IIIB a INTERREG IIIC. INTERREG IIIB byl program EU soustředící se na rozvoj meziregionální spolupráce. INTERREG IIIC byl program EU, který se soustředil na rozvoj transnacionální spolupráce. Oba tyto programy byly využity k tomu, aby si mezi sebou euroregiony (a nejenom ony) mohly navzájem vyměňovat své zkušenosti a znalosti. Kromě těchto programů mohou euroregiony být zapojeny i do dalších projektů ze strukturálních fondů, příkladem takového projektu je Partnerství 3.3 ve Společném regionálním operačním programu.<sup>29</sup>

Dalším způsobem, jakým mohou být euroregiony financovány, jsou dotace od krajů a velkých (statutárních) měst. To se logicky omezuje na ty kraje a města, na nichž se euroregion nachází, respektive jsou jeho součástí.

Euroregiony mohou získávat finance i díky vlastním akcím a aktivitám, například skrze svá informační střediska, nebo díky poskytování placených služeb. Jedno z největších informačních středisek se dá nalézt v Liberci, kde vzniklo ve spolupráci s Euroregionem Nisa. Informační služby obecně jsou jednou z nejsilnějších stránek euroregionů, protože se v rámci euroregionů usilovně spolupracuje se sousedními zeměmi a s veřejností. Mezi placené služby, které mohou euroregiony poskytovat patří například konzultace, zpracování studií, apod.<sup>30</sup>

Euroregiony jsou velmi aktivní co se týče pořádání různých workshopů, informačních kampaní, konferencí atd. Na tyto jednotlivé akce se snaží euroregiony

---

<sup>28</sup> INTERREG IIIA. EUROREGION GLACENSIS [online]. [cit. 2020-07-26]. Dostupné z: <https://www.euro-glacensis.cz/interreg-iiia.html>

<sup>29</sup> BRANDA, Pavel. *Euroregiony v České republice - komparativní analýza*. Současná Evropa [online]. 2009, 2009(1), 89 [cit. 2020-07-22]. Dostupné z: <http://geography.upol.cz/soubory/lide/smolova/GCZ/Euroregiony%20v%20CR.pdf>

<sup>30</sup> BRANDA, Pavel. *Regionální politika EU a podpora přeshraniční spolupráce*. [online]. EUROREGION NEISSE-NISA-NYSA, 2014, 110 [cit. 2020-07-23]. Dostupné z: <http://ern.cz/ED/kniha-final4.pdf>



získávat dotace od nejrůznějších nadací, ministerstev, konzulátů, ambasád, nebo soukromých sponzorů.

### 1.3 Úřední náležitosti projektů konaných s podporou euroregionů

Úřední náležitosti projektů konaných s podporou euroregionů jsou popsány v dokumentech zasílaných jako součást komunikace mezi žadatelem o dotaci a euroregionem.<sup>31</sup>

Všechny euroregiony se snaží dosáhnout svých cílů zakládáním projektů. Způsob zakládání těchto projektů se v průběhu času téměř nezměnil.

Každý člen euroregionu má právo zažádat si o dotaci prostřednictvím euroregionu, kterého je členem. Projekt jako takový musí v případě obce schválit zastupitelstvo, a poté i rada města. Vzhledem k tomu, že euroregiony mají za cíl rozvíjet přeshraniční spolupráci, je nutné mít ke každému projektu projektového partnera z opačné strany hranice. Tento partner musí stejně jako česká část odsouhlasit projekt pomocí svých rozhodovacích orgánů. Jakmile se toto stane, je podepsáno prohlášení, ve kterém obě strany souhlasí s realizací projektu. Poté se přistoupí k sepsání projektové žádosti.

Všechny dokumenty týkající se Euroregionu musí být uvedeny v jazycích všech stran, které se daného projektu účastní.

#### 1.3.1 Projektové žádosti

Projektové žádosti jsou zasílány příslušným orgánům specifickým pro každý euroregion. Může se jednat o krajské úřady, dotační banky atd. Projektová žádost je v dané instituci oficiálně registrována, pokud je v pořádku co se týče formálních náležitostí, a pokud je k ní vystaveno kladné odborné stanovisko.

Projektová žádost musí obsahovat stručný a výstižný popis projektu. Zároveň však musí projektová žádost obsahovat konkrétní údaje, tzn. s jakými partnery bude nositel projektu spolupracovat, a jaké konkrétní úkoly je třeba v rámci projektu splnit. Nositel projektu se v projektových žádostech též nazývá lead partner.

Následuje oddíl Všeobecné údaje o projektu. Ve všeobecných údajích musí být uveden název projektu, zařazení projektu, umístění projektu a doba realizace

---

<sup>31</sup> *Projektová dokumentace: Pravidla o zadávání veřejných zakázek/ Poučení o právních předpisech ES a o informačních a propagačních povinnostech.* Saská rozvojová banka, 2011.

projektu. Název by měl být stručný a výstižný. V zařazení projektu je nutné uvést název prioritní osy a název oblasti podpory. V umístění projektu je nutné uvést územní dopad a místo realizace projektu. U územního dopadu projektu je nutné uvést vyšší samosprávný celek, než jsou zúčastněné obce, a euroregion, na jehož území se projekt odehrává. Jako místo realizace projektu se chápou konkrétní obce, na jejichž území se projekt realizuje. V projektové žádosti musí být uvedena doba realizace projektu. Doba realizace projektu by neměla přesáhnout tři roky a počítá se ode dne vzniku prvního výdaje projektu s výjimkou nákladů na přípravu projektu do dne plánovaného posledního výdaje projektu.

Další částí projektové žádosti jsou údaje o žadateli (lead partnerovi). V těchto údajích je nutné uvést název žadatele, jeho právní formu, datum založení v případě, že jde o sdružení nebo podnik, identifikační číslo, obor činnosti nebo odvětví, adresa sídla žadatele, adresa pro doručování písemností, statutární zástupce žadatele (lead partnera), kontaktní osoba projektu a oprávnění k odpočtu daně žadatele (lead partnera).

Po údajích o žadateli musí projektová žádost obsahovat údaje o projektových partnerech. Je důležité uvést partnery projektu, nikoliv dodavatele. K projektové žádosti musí být připojena Smlouva o spolupráci uzavřená mezi žadatelem a všemi projektovými partnery podílejícími se na projektu, kteří jsou uvedeni v této žádosti. Každému projektovému partnerovi je poté přiřazeno pořadové číslo začínající písmeny PP.

Po údajích o všech projektových partnerech následuje detailní popis projektu. V popisu projektu musí být uveden obsah projektu, příspěvek projektu k dosažení cílů programu, rozsah přeshraniční spolupráce a přeshraniční charakter projektu. V obsahu projektu je nutné popsat výchozí situaci projektu a potřebnost projektu. Projekt je třeba řádně popsat a sdělit jeho obsah. V žádosti musí být odůvodnění, jak daným projektem žadatel naplní jeho uvedenou potřebnost, jaké projekt přinese inovace, a jaká je přidaná hodnota projektu. Žadatel musí dále uvést, jaké jsou očekávané výsledky a jakou cílovou skupinu projekt zasáhne. Jedním z důležitých bodů popisu projektu je otázka, jak vlastně projekt přispěje k dosažení cílů programu. V tomto vysvětlení musejí být vysvětleny krátkodobé i dlouhodobé dopady projektu. Nesmí chybět vysvětlení, jak tento projekt pozitivně ovlivní dotační území. Projektová žádost musí obsahovat kvantitativní výsledky projektu. V žádosti musí být vypsána informační a propagační opatření, která hodlá lead

partner a projektoví partneři realizovat podle předpisů EU v rámci projektu. Jedním z nejdůležitějších bodů žádosti je rozsah přeshraniční spolupráce. V něm se řeší, zadli byl projekt společně plánován, realizován, financován, a jestli byl projekt veden společným personálem. V rámci projektové žádosti musí být zodpovězena otázka, jaký je přeshraniční charakter projektu. Na tuto obecnou otázku se odpovídá skrze sérii konkrétních dotazů:

1. Jak projekt přispívá k vyrovnání životních podmínek/ posílení společného životního prostoru?
2. Jak konkrétně projekt přispívá ke zlepšení identifikace obyvatelstva se společným dotačním územím?
3. Jak konkrétně projekt přispívá k posílení společného hospodářského prostoru?
4. Jak konkrétně projekt přispívá k odbourání infrastrukturních a/nebo sociokulturních překážek a bariér?
5. Jaký pozitivní účinek/výsledky přináší projekt českému a saskému dotačnímu území v průběhu realizace projektu?
6. Jak dlouhodobý užitek přinesou výsledky projektu českému a saskému dotačnímu území po ukončení projektu?
7. S jakými konkrétními úkoly a se kterými partnery bude pokračovat přeshraniční spolupráce po ukončení projektu?
8. Jak projekt přispívá k zachování a ke zlepšení životního prostředí?
9. Jak projekt podporuje rovnost mužů a žen a/nebo integraci znevýhodněných skupin osob?

Po popisu projektu přichází na řadu koncept realizace projektu. V této kategorii se má odpovědět na otázku, v jakých kompaktních pracovních celcích bude projekt realizován. Tento bod je většinou rozpracován do tabulky, ve které jsou uvedeny všechny dílčí části projektu. U nich je uveden lead partner a projektoví partneři. Do tabulky je zaneseno, kdo a kdy bude na jakém konkrétním bodu pracovat. Kromě toho se v dané kategorii řeší i to, jak je personálně zajištěna realizace projektu.

Klíčovou částí projektové žádosti je plán výdajů a financování projektu. Tento plán výdajů musí být příslušnému úřadu zaslán ve formě plánu výdajů podle druhu výdajů, plánu způsobilých výdajů podle let a čtvrtletí, a plánu financování.

Projektová žádost pokračuje prohlášením žadatele. Žadatel bere na vědomí, že odevzdáním projektové dotace nevzniká právní nárok na její udělení a prohlašuje pravdivé uvedení všech předchozích údajů. Projektová žádost je ukončena seznamem příloh a podepsáním žádosti. Tato žádost je poté zaslána monitorovacímu výboru euroregionu.

### **1.3.2 Následný postup**

Pokud monitorovací výbor projektovou žádost schválí, lead partner musí předložit instituci, které zaslal projektovou žádost, a monitorovacímu výboru, roční plán plateb. V případě, že je tento plán v pořádku, dostane lead partner od dané instituce nabídku na uzavření smlouvy o poskytnutí dotace. Jakmile je tato nabídka vyřizena a přijata, je lead partner schopen čerpat a vyplácet dotace plynoucí z Evropského fondu pro regionální rozvoj. V závislosti na tom, co je předmětem projektu, jsou součástí jeho dokumentace také výběrová řízení. Výsledky těchto výběrových řízení mohou zapříčinit, že se změní roční plán plateb lead partnera. V takovém případě se poté musí přistoupit ke změnám smlouvy na základě výsledků výběrových řízení. Poté, co je projekt dokončen, dojde k formálnímu ukončení realizace projektu.

## 2 Praktická část

### 2.1 Euroregion Nisa

Celým svým názvem Euroregion Neisse-Nisa-Nysa je prvním euroregionem, který na území Česka vzniknul. Byl založen 21.12.1991 rámcovou dohodou o spolupráci mezi jeho českou (Regionální sdružení EUROREGION NISA), německou (Kommunalgemeinschaft EUROREGION NEISSE e.V.) a polskou (Stowarzyszenie Gmin Polskich EUROREGIONU NYSA) národní částí. Euroregion vzniknul na území tzv. Trojzemí, které bylo jako oblast vytyčeno na iniciační konferenci „Dreiländereck“ v Žitavě v květnu 1991. Základním právním dokumentem je Statut Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa. Stejně jako žádný jiný euroregion v Česku ani Euroregion Neisse-Nisa-Nysa nevzniknul jako společný právní subjekt.

Euroregion Nisa vzniknul po vzoru euroregionů, které v 50. letech začaly vznikat na německo-nizozemské hranici. Německo má ze všech evropských států s euroregiony nejbohatší zkušenosti, proto první české euroregiony vznikly právě na česko-německé hranici.<sup>32</sup>

Euroregion Nisa se vyznačuje tím, že kromě obcí a měst jsou jeho členy hospodářské komory, z nichž nejvýznamnější je Krajská hospodářská komora Liberec. Specifické postavení v rámci euroregionu mají vysoké školy, které s euroregionem spolupracují již od samého počátku a v rámci něj si založily Akademické koordinační středisko v Euroregionu Nisa. Toto středisko formálně spadá pod euroregion, funguje na něm ale nezávisle.<sup>33</sup>

#### 2.1.1 Velikost Euroregionu Nisa

Co se týče velikosti euroregionu, tak Euroregion Nisa je ze všech hledisek jedním z největších euroregionů v České republice. Patří mezi rozlohou tzv. velké euroregiony a se svou rozlohou přes 2 700 km<sup>2</sup> je po euroregionu Šumava druhým největším euroregionem v Česku. Euroregion Šumava za toto prvenství vděčí

---

<sup>32</sup> *EUROREGION NEISSE-NISA-NYSA 1991-2010*. [online]. EUROREGION NISA, 2010, 5 [cit. 2020-07-24]. Dostupné z: <<http://www.neisse-nisa-nysa.eu/ddata/199.pdf>>

především tomu, že obce v hornaté části Jižních Čech mají velkou průměrnou rozlohu. Z pohledu obyvatelstva Euroregion Nisa taktéž patří mezi nejvýznamnější euroregiony v Česku, kdy se řadí mezi tzv. velmi velké euroregiony. Na jeho území žije cca 450 000 obyvatel, což z něj dělá v přepočtu na obyvatelstvo druhý největší euroregion v Česku. Větší je pouze euroregion Pomoraví, ve kterém žije zhruba 700 000 obyvatel. Toto číslo se zdá být neobyčejně velké, ale je nutno brát v potaz, že součástí Pomoraví je město Brno. Podle počtu členských obcí patří Euroregion Nisa taktéž mezi největší a nejvýznamnější euroregiony v Česku. K 7.7. 2020 měl euroregion 130 členských měst a obcí, což jej řadí do kategorie velmi velkých euroregionů. Více členských obcí má na svém území pouze Euroregion Bílé Karpaty. V přílohách je přítomna mapa Euroregionu Nisa (viz. Příloha č. 2).<sup>34</sup>

### 2.1.2 Organizační struktura Euroregionu Nisa

Z pohledu organizační struktury funguje Euroregion Nisa standardně. Členskou základnu tvoří jednotliví členové české části euroregionu (města, obce, kraje, hospodářské komory, vysoké školy.) Každý člen má svého zástupce ve Valné hromadě Euroregionu Nisa. Valná hromada si ze svého středu volí Radu Euroregionu Nisa, v jejímž čele stojí předseda Euroregionu Nisa. Důležitým orgánem sdružení je Kancelář Euroregionu Nisa. V teoretické části byl tento orgán obecně popsán jako sekretariát. V čele kanceláře stojí jednatel Euroregionu Nisa.

Každá národní část Euroregionu má své zastoupení v Radě Sdružení Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa. Složení Rady upravuje Jednací řád. Rada je tvořena členy Sdružení. Členy Sdružení jsou myšleny národní části Euroregionu. Každý člen Sdružení si může nárokovat 10 míst v Radě s tím, že způsob, forma nominace a doba výkonu členství jsou vnitřní záležitostí jednotlivých členů. Každý člen Sdružení musí mít v Radě nejméně pět členů, jinak Rada není usnášeníschopná. Rada přijímá svá usnesení prostou většinou, které musí být dosaženo jak celkově, tak uvnitř každé zúčastněné strany. Rada zasedá veřejně a může si zvat hosty. Rada se řádně schází jednou ročně a zasedání se konají rotačním způsobem ve všech třech zemích. Jednací řád musí být v souladu s Rámcovou dohodou Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa. Rada je nejvyšším orgánem Sdružení.<sup>35</sup>

---

<sup>34</sup> Struktura. EUROREGION NEISSE-NISA-NYSA [online]. 07. 07. 2020 [cit. 2020-07-26]. Dostupné z: <<http://www.ern.cz/index.php?D=246>>

<sup>35</sup> Rada. EUROREGION NEISSE-NISA-NYSA [online]. [cit. 2020-07-26]. Dostupné z: <<https://www.euroregion-neisse.de/ueber-uns/aufbau/rat/>>

Mezi zasedáními Rady Euroregion zastupuje a jeho jménem rozhoduje Prezídium sdružení. Prezídium je tvořeno předsedy nebo prezidenty svých členů (národních částí).<sup>36</sup>

Jedním z nejdůležitějších společných orgánů Euroregionu je Společný sekretariát sdružení. Sekretariát má administrativní a koordinační funkci. Tvoří jej konsilium sekretářů (jednatelů). Tito sekretáři zastupují své národní části a disponují plnou mocí. Společný sekretariát má sídlo v Liberci. Sekretariát má za úkol koordinovat činnost všech orgánů a grémií Euroregionu. Dále se stará o záležitosti týkající se členů Sdružení.<sup>37</sup>

Posledním důležitým společným orgánem jsou Euroregionální skupiny expertů (EUREX). Tyto orgány jsou odbornou složkou rozvoje Euroregionu. Řídí se prioritami euroregionu a podle nich přichází s novými doporučeními, navrhuje nová řešení, vytyčují nové odborné cíle a zpracovávají doporučení pro ostatní společné orgány Euroregionu (rada, Prezídium, Sekretariát). EUREXy nejsou stálé orgány. Jejich počet se neustále mění a existují různé druhy. Založení, zrušení a obsazení EUREXů se řídí jednacím řádem schváleným Prezidiem. V teoretické části jsou tyto skupiny označeny jako Pracovní skupiny a komise.<sup>38</sup>

### 2.1.3 Oblast působení euroregionu Nisa

Jak již bylo řečeno, všechny euroregiony se zaměřují na implementaci Fondu malých projektů v rámci programů přeshraniční spolupráce. Kromě toho se ale euroregiony soustředí i na další oblasti, které jsou zpracovávány odbornými skupinami. V případě Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa se jedná o již zmíněné EUREXy. Euroregion má aktivní expertní skupiny v oblastech cestovního ruchu, životního prostředí, kultury, hospodářství, školství, Krizového managementu a bezpečnosti, Veřejného zdraví a zdravotnictví, historie, knihoven, a statistiky. V několika těchto oblastech je Euroregion Nisa výjimečný. Například v otázkách cestovního ruchu se jako jeden z mála věnuje kromě silniční a železniční dopravy cykloturistice, pro kterou měl vyhrazený i vlastní EUREX. V teoretické části bylo

---

<sup>36</sup> BRANDA, Pavel. *Regionální politika EU a podpora přeshraniční spolupráce*. [online]. EUROREGION NEISSE-NISA-NYSA, 2014, 128 [cit. 2020-07-23]. Dostupné z: <<http://ern.cz/ED/kniha-final4.pdf>>

<sup>37</sup> Struktura. EUROREGION NEISSE-NISA-NYSA [online]. 07. 07. 2020 [cit. 2020-07-26]. Dostupné z: <<http://www.ern.cz/index.php?D=246>>

<sup>38</sup> Skupiny expertů (EUREX) Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa. EUROREGION NEISSE-NISA-NYSA [online]. [cit. 2020-07-26]. Dostupné z: <<http://ern.cz/?D=10>>

řečeno, že některé euroregiony mají více expertních skupin věnujících se jedné oblasti. Příkladem je právě Euroregion Nisa, který v rámci oblasti životního prostředí založil dva EUREXy, jeden věnující čistotě vod, a druhý věnující se čistotě lesů. V oblasti kultury se Euroregion Nisa zaměřuje především na ochranu a obnovu místních památek. Co se týče oblasti krizového managementu a bezpečnosti, Euroregion Nisa v této oblasti patří k nejaktivnějším. Kromě speciální expertní skupiny bylo v rámci Euroregionu založeno ústranné Fórum bezpečnosti-FORBES.<sup>39</sup>

FORBES vzniknul jako reakce na nárůst kriminality kolem roku 2003 a dal si za cíl posílit spolupráci policejních složek a složek integrovaného záchranného systému členů Euroregionu. Euroregion Nisa je zároveň jediným euroregionem, který se aktivně zabývá problematikou knihoven a statistiky. Euroregion Nisa se aktivně zabýval i otázkou územního plánování a regionálního rozvoje. Nebyla na to však založena stálá pracovní skupina. Problematika se řešila v rámci projektu KOREG – Koordinace regionálního rozvoje v Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa, který probíhal v roce 2006.<sup>40</sup>

#### **2.1.4 Financování Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa**

Od svého vzniku do roku 1994 byl Euroregion financován členskými příspěvky a dalšími aktivitami. Zlom nastal v roce 1994, kdy začaly být jednotlivé národní části Euroregionu financovány z podpůrných programů a iniciativ Evropské unie. Německá národní část jakožto člen EU měla přístup k iniciativě INTERREG II, která stejně jako dříve zmíněná iniciativa INTERREG IIIA měla za cíl posílit regionální přeshraniční spolupráci. Vzhledem k tomu, že Česko a Polsko v té době nebyly součástí EU, neměly přístup ke zdrojům plynoucím z iniciativy INTERREG II. Namísto toho česká a polská národní část Euroregionu čerpala prostředky z programu PHARE CBC, který se v té době vztahoval i na země hraničící se zeměmi EU. Mezi lety 1994-1997 bylo celkem na území Euroregionu investováno 128,3 milionů euro. Největší část těchto prostředků byla použita na

---

<sup>39</sup> BENEŠ, Ondřej, Hana RESLOVÁ, Stanislava RIEGEROVÁ a Dagmar DVOŘÁKOVÁ. *Ročenka Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa 2011*. [online]. EUROREGION NEISSE-NISA-NYSA: Euroregion Nisa regionální sdružení, 2011 [cit. 2020-07-27]. s. 11. ISBN 978-80-250-2143-9. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/20534380/51161111.pdf/2dcf8fd6-b0c6-4943-999b-1f357ca8fdb3?version=1.0>

<sup>40</sup> Koordinace regionálního rozvoje v Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa. EUROREGION NEISSE-NISA-NYSA [online]. [cit. 2020-07-26]. Dostupné z: <http://www.ern.cz/koreg/index.php?D=43>



výstavbu dopravní infrastruktury (45,9 mil. euro). Výjimku tvoří česká strana, kde bylo nejvíc financí vynaloženo na obnovu životního prostředí (17,7 mil. euro).<sup>41</sup>

Z daných programů a iniciativ jednotlivé národní části čerpaly finanční prostředky až do roku 1999, kdy byla iniciativa INTERREG II nahrazena iniciativou INTERREG III a změnily se pravidla financování projektů uskutečněných pod programem PHARE CBC. Pro německou národní část se téměř nic nezměnilo, protože iniciativa INTERREG III plynule navazovala na iniciativu INTERREG II. Iniciativa INTERREG III byla aktivní v letech 2000-2006. Pro českou a polskou část se změnila pravidla financování v tom, že nyní všechny české euroregiony čerpaly ze společného finančního balíčku, který činil pro česko-německé euroregiony 10 mil. EUR/rok a pro česko-polské euroregiony 5 mil. EUR/rok. Vše se ale změnilo roku 2004, kdy Česká republika a Polsko vstoupily do EU a euroregiony získaly přístup k financím plynoucím z iniciativy INTERREG III. Z této iniciativy česká a polská národní část čerpaly do roku 2006, kdy byla iniciativa INTERREG III nahrazena programem Ziel 3/Cíl 3.<sup>42</sup>

Program Ziel 3/Cíl 3 je jednou z částí Programu na podporu přeshraniční spolupráce. Skrze Cíl 3 čerpal Euroregion Nisa finanční prostředky v letech 2007-2013. Tyto finance pocházely z EU, konkrétně z Evropského fondu pro regionální rozvoj.<sup>43</sup>

V letech 2014-2020 čerpá Euroregion Nisa finanční prostředky stále z Evropského fondu pro regionální rozvoj, tentokrát však ne skrze program Cíl 3, ale skrze iniciativu INTERREG V-A.<sup>44</sup>

---

<sup>41</sup> GALESKI, Maciej, Andrzej JANKOWSKI, Gerhard WATTEROTT a Jaroslav ZÁMEČNÍK. *Cross Border Co-operation 1991-1999*. [online]. Stowarzyszenie Gmin Polskich EUROREGIONU NYSA: Wydawnictwo Booster, 1999 [cit. 2020-07-25]. s. 29-31. ISBN 83-911975-2-2. Dostupné z: <<http://www.neisse-nisa-nysa.eu/ddata/28.pdf>>

<sup>42</sup> Cíl 3 - Programové období 2007 - 2013. Centrum pro regionální vývoj České republiky [online]. 11. 10. 2019 [cit. 2020-07-28]. Dostupné z: <https://www.crr.cz/eus/cil-3-2/>

<sup>43</sup> Nařízení strukturálních fondů pro období 2007-2013. Evropská komise [online]. [cit. 2020-07-28]. Dostupné z: [https://ec.europa.eu/regional\\_policy/cs/information/legislation/regulations/2007-2013/#erdfregulation](https://ec.europa.eu/regional_policy/cs/information/legislation/regulations/2007-2013/#erdfregulation)

<sup>44</sup> Program přeshraniční spolupráce Svobodný stát Sasko-Česká republika 2014 - 2020. Centrum pro regionální vývoj České republiky [online]. [cit. 2020-07-28]. Dostupné z: <https://www.crr.cz/eus/obdobi-2014-2020/interreg-v-a-svobodny-stat-sasko-ceska-republika-2014-2020/>

## 2.2 Projekty Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa

V následující kapitole rozeberu vybrané projekty, které byly uskutečněny pod záštitou Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa. Za zdroj mi slouží projektové dokumentace, které jsem si vyžádal u nositelů daných projektů.

### 2.2.1 Projekt Protipovodňová ochrana a odstranění povodňových škod Hrádek n. N. – Zittau

V letech 2010 a 2011 bylo město Hrádek nad Nisou zasaženo ničivými povodněmi, které měly za následek škody na majetku a byla nutná záchrana a evakuace stovek osob. Na základě této skutečnosti se zastupitelé města rozhodli, společně se zastupiteli města Žitavy, která byla taktéž zasažena povodněmi, ucházet se o dotaci z Evropské unie prostřednictvím Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa. Tento krok byl odsouhlasen radami obou měst a bylo přistoupeno k podání projektové žádosti.

#### 2.2.1.1 Projektová žádost

Všechny česko-německé projektové žádosti jsou odesílány na Společný technický sekretariát při Saské rozvojové bance v Drážďanech. Jedná se o dotační banku, skrze kterou získává Euroregion prostředky z EU na česko-německé projekty. Projektová žádost je na sekretariátu oficiálně registrována, pokud je v pořádku co se týče formálních náležitostí, a pokud je k ní vystaveno kladné odborné stanovisko. Kromě banky je v případě českého lead partnera daná projektová žádost zaevidována také na příslušném krajském úřadě v ČR, v tomto případě na Krajském úřadě Libereckého kraje. Oficiální text žádosti o poskytnutí dotace v rámci této projektové žádosti zní:

„Žádám tímto o poskytnutí dotace z Programu Cíle 3 na podporu přeshraniční spolupráce mezi Českou republikou a Svobodným státem Sasko 2007-2013 a, pokud je to v žádosti uvedeno, o poskytnutí prostředků na spolufinancování prostředků EU ze státního rozpočtu České republiky (v případě českého lead partnera a projektových partnerů) resp. Ze zemských prostředků Svobodného státu Sasko (v případě německého lead partnera a projektových partnerů) pro dále popsaný projekt.“

Projekt nese název „Protipovodňová ochrana a odstranění povodňových škod Hrádek n. N. – Zittau“. V případě tohoto projektu je prioritní osou rozvoj

společenských rámcových podmínek v dotačním území. Oblastí podpory je opatření na odstranění škod způsobených povodněmi v srpnu 2010 a podpora preventivních opatření souvisejících s povodněmi. Projekt má územní dopad na Liberecký kraj na straně české, a na okres Görlitz („*Landkreis Görlitz mit den Gemeinden des ehem. Lkr. Löbau-Zittau*“) na straně saské. Projekt se odehrává čistě na území Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa. Projekt byl realizován na území Hrádku nad Nisou a Žitavy (Zittau, Stadt). Zahájen byl 1.10.2011 a ukončen 31.3.2013.

Název lead partnera je město Hrádek nad Nisou, které má z právního hlediska status obce. Datum založení se jej netýká, jelikož se nejedná o sdružení, ani podnik. Obor činnosti, ve kterém lead partner působí, je veřejná správa. Adresa sídla žadatele je v tomto případě adresa městského úřadu města Hrádek nad Nisou. Adresa pro doručování písemností je totožná. Statutárním zástupcem žadatele je v případě obce Hrádku n. N. starosta města a kontaktní osobou projektu je projektový manažer. V oprávnění k odpočtu daně žadatele (lead partnera) je žadatel povinen uvést, zdali je v případě svého projektu oprávněn k odpočtu daně a zdali výdaje projektu uvedl s DPH. V tomto případě je město Hrádek nad Nisou oprávněno v částečném rozsahu k odpočtu daně a výdaje k projektu uvedlo s DPH.

V tomto projektu figuruje pouze jeden projektový partner, a to město Žitava (Große Kreisstadt Zittau), jeho pořadové číslo je tedy PP001. Údaje, které je nutné uvést u projektového partnera, jsou totožné jako údaje, které je třeba uvést u lead partnera.

Projekt protipovodňových opatření vznikl z toho důvodu, že při srpnových povodních roku 2010 byla nutná evakuace osob z postižených částí měst. Došlo k přerušení dodávek plynu, elektrické energie i pitné vody, a to nejen v zaplavených částech měst. Nefungovala ani pevná telefonní síť, ani síť mobilních operátorů. Obyvatelstvo bylo plně odkázáno na pomoc ze strany měst a sborů dobrovolných hasičů. Musel být zajištěn transport osob, zásobování potravinami, pitnou vodou, materiálem a následná pomoc při likvidaci škod. Cílem projektu odstranění povodňových škod je realizace opatření na odstranění škod způsobených povodněmi v srpnu 2010 a opatření pro zlepšení podmínek pro krizové řízení i v přeshraničním rozsahu. Do toho spadá revitalizace povodní zničených luk podél řeky Nisy v oblasti Trojzemí, zvýšení kapacity povodňových základen, výstavba skladu IZS, technické vybavení povodňových základen, zlepšení technického

vybavení sborů dobrovolných hasičů pro zásahy při povodních , pořízení nezávislého komunikačního systému pro krizový štáb a pořízení monitorovacího systému vodní hladiny na Nise a přítocích. Přidaná hodnota tohoto projektu spočívá ve vytvoření lepších společných podmínek pro zásahy záchranných sil obou partnerů. Konkrétními výsledky projektu měla být revitalizace luk podél Nisy/Trojzemí, rekonstrukce a výstavba nových povodňových základen, zakoupení nových zásahových vozidel, nákup technického vybavení povodňové základny a hasičské zbrojnice, a zakoupení komunikačního a monitorovacího systému. Cílovou skupinou projektu je obyvatelstvo měst Hrádek n. N., Žitava, a všech obcí v zásahové vzdálenosti sboru dobrovolných hasičů obou měst.

Cílem programu je podpora obnovy přeshraniční protipožární ochrany. Projekt je cílen na odstranění povodňových škod a na zlepšení podmínek protipovodňové ochrany a krizového managementu. Na projektu se celkem podílejí dva subjekty, a to města Hrádek nad Nisou a Žitava. Za informační a propagační opatření byl zvolen informační banner na povodňové základně během realizace projektu, informační deska na povodňové základně po realizaci projektu, internetové stránky k projektu, tiskové zprávy, logo programu EU na nových zásahových vozidlech, a den otevřených dveří po kolaudaci.

Rozsah přeshraniční spolupráce byl maximální, protože obě strany společně projekt naplánovaly, zpracovaly, naplánovaly společné financování, a v rámci projektu vznikl společný pracovní tým.

Ohledně vysvětlení přeshraničního charakteru projektu se odpovídá na devět otázek vypsanych v kapitole Projektové žádosti:

1. Realizací projektu budou vytvořeny obdobné technické podmínky v ochraně před katastrofami, v protipožární ochraně a v oblasti záchranných služeb obou dvou měst.
2. Obyvatelstvo obou měst je a bude informováno o společných projektech měst Hrádek n. N. a Žitava (internet, zpravodaje měst), účastní se společných akcí, na kterých sbory dobrovolných hasičů společně prezentují hasičskou techniku, stejně jako akcí, které sbory dobrovolných hasičů organizují.
3. Socioekonomická analýza dotačního území ukázala, že zajištění bezpečnosti obyvatelstva a majetku představuje důležitý faktor pro

udržitelný rozvoj v dotačním území, včetně rozvoje hospodářství i cestovního ruchu.

4. Projekt přispívá k odbourání infrastrukturních překážek. Díky realizaci projektu se úroveň technické infrastruktury pro protipovodňovou i protipožární ochranu, pro ochranu před katastrofami obou dvou měst přiblíží, což podpoří efektivnější vzájemnou pomoc a přeshraniční krizové řízení.
5. V průběhu realizace projektu přináší projekt pozitivní užitek saskému i českému dotačnímu území. Již v roce 2012 bude ukončena revitalizace luk podél Nisy, které byly poškozeny povodněmi v srpnu 2010.
6. Realizací projektu se úroveň technické infrastruktury pro protipovodňovou i protipožární ochranu, pro ochranu před katastrofami obou měst přiblíží, což podpoří efektivnější vzájemnou spolupráci a pomoc.
7. Přeshraniční spolupráce mezi městy Hrádek n. N. a Žitava bude i po ukončení projektu realizována v rámci pracovní skupiny Svazku měst- Malý trojúhelník „Bezpečnost v Trojzemí“, v rámci které probíhá výměna informací a strategických dokumentů.
8. Ve vztahu k životnímu prostředí je projekt neutrální. Část projektu na saské straně je přímo orientována na zlepšení životního prostředí- revitalizace luk podél Nisy v Trojzemí, ostatní části projektu mají na zlepšení životního prostředí ve městě Hrádek n. N. a Žitava a jejich okolí nepřímý pozitivní vliv- pořízené vybavení bude použito v případě povodní i ostatních přírodních katastrof a při společných přeshraničních zásazích.
9. Ve vztahu k rovnosti příležitostí/integraci je projekt neutrální. V projektu bude rovnost příležitostí zohledněna a je orientována na zlepšení podmínek a pro krizový management v případě nenadálých situací, ohrožujících život či majetek obyvatelstva v Hrádku n. N. a Žitavě.

Těmito odpověďmi končí popis projektu.

Další nutnou částí projektové žádosti je koncept realizace projektu. V projektu protipovodňových opatření se jedná o tabulku, ve které je projekt rozdělen na čtvrtletní období, pracovní celky, projektové etapy a úkoly. U každého pracovního celku je uvedeno, kdy má na čem pracovat. Například tabulka říká, že v prvním čtvrtletí roku 2013 má lead partner zajistit zásahové vozidlo pro

integrovaný záchranný systém. Takto je v tabulce rozveden každý úkol, který se členové rozhodli v rámci projektu splnit. Dále je v konceptu uveden předpokládaný počet pracovních skupin, a kolik hodin bude dohromady trvat vyplnění projektu. V tomto případě bylo v rámci projektu ustanoveno šest pracovních skupin a celkový počet pracovních hodin byl vyčíslen na 2010.

Po konceptu realizace je třeba předložit plán výdajů a financování projektu. V plánu výdajů podle druhů výdajů lze vidět například to, že stavební výdaje by měly činit přibližně 780 000 EUR. V plánu způsobilých výdajů podle let a čtvrtletí lze vyčíst například to, že v roce 2012 se chystají projektoví partneři investovat cca 940 000 EUR. V plánu financování je pak vidět, s jakými příjmy nositel projektu a jeho partner počítá. Jsou tam údaje o všech plátcích. Dotační prostředky EU mají zaplatit více jak 1 mil. EUR z celkové ceny 1,2 mil. EUR, která byla tomuto projektu vyčíslena.

Následují prohlášení žadatele, seznam příloh a podepsání žádosti.

#### 2.2.1.2 Průběh projektu

Projektová žádost byla přijata jak sekretariátem Saské rozvojové banky, tak monitorovacím výborem Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa, a proto lead partner odeslal bance roční plán plateb. Tento plán byl bankou schválen a 20.12.2011 dostalo město Hrádek n. N. nabídku na uzavření Smlouvy o poskytnutí dotace. Tuto nabídku přijalo a smlouva byla podepsána. Následně se rozjel samotný projekt a projektoví partneři začali čerpat prostředky a vyplácet je fyzickým a právnickým osobám, které na ně měly nárok. Vzhledem k tomu, že bylo součástí projektu několik výběrových řízení (například na stavbu nového skladu pro složky IZS), musela být smlouva několikrát mírně poupravena. Celý projekt proběhl zdárně a následně bylo podepsáno Ukončení realizace projektu.<sup>45</sup>

#### 2.2.2 Projekt Společná péče o seniory v české a německé části regionu Trojzemí

Zastupitelům města Hrádek n. N. se v letech 2008-2010 zdála nedostatečná péče o seniory v příhraničním regionu Trojzemí. Proto se zastupitelstvo rozhodlo spojit s Diakonickým pracovištěm v okrese Löbau-Zittau („*Diakonisches Werk im Kirchenbezirk Löbau-Zittau*“), se kterým chtělo založit společnou přeshraniční

---

<sup>45</sup> *Projektová dokumentace: Protipovodňová ochrana a odstranění povodňových škod Hrádek n. N. - Zittau*. Saská rozvojová banka, 2011.

společnost, jejímž posláním by byla péče o seniory. Návrh byl odsouhlasen radou města a německá strana byla projektu také příznivě nakloněna. Byla tedy podepsána smlouva o spolupráci a město Hrádek n. N. začalo vypracovávat projektovou žádost.

#### 2.2.2.1 Projektová žádost

Vzhledem k tomu, že se opět jedná o spolupráci české a saské strany, tak se stejně jako v prvním případě projektová žádost zasílá do Saské rozvojové banky. Veškeré náležitosti zůstávají v tomto ohledu stejné.

Projekt nese název „Společná péče o seniory v české a německé části regionu Trojzemí“. V případě tohoto projektu je prioritní osou rozvoj společenských rámcových podmínek v dotačním území. Oblastí podpory je kooperativní zlepšení a rozvoj infrastruktury dle poptávky a kooperací v oblasti regionálního plánování a rozvoje. Projekt má územní dopad na Liberecký kraj na straně české, a na okres Löbau-Zittau na straně saské. Projekt se odehrává čistě na území Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa. Projekt má být realizován na území Hrádku nad Nisou a Žitavy (Zittau, Stadt). Zahájen má být 1.1.2009 a ukončen 20.12.2011.

Název lead partnera je město Hrádek nad Nisou, které má z právního hlediska status obce. Datum založení se jej netýká, jelikož se nejedná o sdružení, ani podnik. Obor činnosti, ve kterém lead partner působí, je veřejná správa. Adresa sídla žadatele je v tomto případě adresa městského úřadu města Hrádek nad Nisou. Adresa pro doručování písemností je totožná. Statutárním zástupcem žadatele je v případě obce Hrádku n. N. starosta města a kontaktní osobou projektu je manažer projektu. V oprávnění k odpočtu daně žadatele (lead partnera) je žadatel povinen uvést, zdali je v případě svého projektu oprávněn k odpočtu daně a zdali výdaje projektu uvedl s DPH. V tomto případě není město Hrádek nad Nisou oprávněno k odpočtu daně a výdaje k projektu uvedlo s DPH.

V tomto projektu figuruje pouze jeden projektový partner, a to Diakonické pracoviště v okrese Löbau-Zittau („*Diakonisches Werk im Kirchenbezirk Löbau-Zittau*“), jeho pořadové číslo je tedy PP001. Údaje, které je nutné uvést u projektového partnera, jsou totožné jako údaje, které je třeba uvést u lead partnera.

Projekt usiluje o prohloubení společné péče o seniory v příhraničním regionu Trojzemí, a to prostřednictvím realizace navržených 4 společných modulů. Demografický vývoj vede zvláště v příhraničním regionu ke stárnutí společnosti.

Projekt chce nabídnout přeshraniční koncepci péče o staré lidi vycházející z potřeby rozvoje programové nabídky pro tuto cílovou skupinu, a to v rovině sociokulturní, vzdělávací a komunikační.

Projekt se skládá celkem ze 4 na sebe navazujících a vzájemně se podmiňujících logických celků- modulů, a to

- I. Založení společné přeshraniční společnosti, jejímž posláním by byla péče o seniory
- II. Výstavba prostor pro realizaci programové nabídky pro seniory
- III. Vzdělávací aktivity pro pracovníky pečovatelských služeb
- IV. Realizace společných vzdělávacích, kulturních a společenských aktivit seniorů z dotačního území

Projekt v sobě spojuje několik rovin péče o seniory: vytvoření společné péče o seniory, péče o seniory společným personálem, oboustranné vzdělávání personálu v péči o seniory, vzájemné posilování komunikace a společné řešení problémů v této oblasti, a posílení vzájemných vztahů mezi seniory z české a německé části.

V projektu budou osloveny tyto cílové skupiny: senioři z české části regionu Trojzemí (především Hrádecka), senioři ze saské části regionu (Eichgraben), sociální pracovníci z oboru péče o seniory z obou částí regionu Trojzemí, samospráva města Hrádek n. N, a zástupci německého partnera- Diakonie Löbau-Zittau.

Cílem programu je kooperace v oblasti výstavby potřebné infrastruktury především v oblasti pečovatelských služeb a péče o seniory a děti, postižené osoby, stejně jako v oblasti vzdělávání s cílem synergických účinků společné infrastruktury. Cíl programu bude naplněn tak, že v rámci projektu vzniknou společné prostory- zázemí pro aktivity společné programové nabídky pro seniory, a to novou výstavbou objektu pro seniory v Hrádku nad Nisou. V rámci projektu bude realizován program pro seniory a zároveň vzdělávací aktivity v sociální oblasti.

Projekt se bude celkem týkat 2 340 osob, z toho 240 budou sociální pracovníci z oblasti péče o seniory.

Projekt bude propagován pomocí konferencí, informačních billboardů, tiskových zpráv, webových stránek a tištěných materiálů.



Rozsah přeshraniční spolupráce je maximální, protože projekt byl společně naplánován, všechny 4 části projektu budou realizovány společně, projekt bude financován oběma partnery a personál bude tvořen jak českou, tak německou stranou.

Ohledně vysvětlení přeshraničního charakteru projektu se odpovídá na devět otázek vypsanych v kapitole Projektové žádosti:

1. Město Hrádek n. N. díky své poloze již řadu let využívá přirozených přeshraničních kontaktů a realizuje projekty pro obyvatele v tomto území, seniory nevyjímaje. Předkládaný projekt se ve spolupráci s partnerem snaží posunout tyto aktivity o další rovinu výše.
2. Projekt je orientován na setkávací, kulturní, společenské a vzdělávací aktivity.
3. V souvislosti s dlouhodobým trendem stárnutí společnosti ve střední Evropě a s prodlužujícím se věkem obyvatelstva stále roste populace seniorů. Tito obyvatelé příhraničí jsou aktivními lidmi, s vysokým potenciálem a zkušenostmi.
4. V rámci projektu bude pilotně postaven objekt, který nabídne zázemí pro programovou nabídku seniorům z vymezeného dotačního území.
5. Projekt zajistí a rozvine intenzivní kontakty a spolupráci mezi oběma partnery, podrženou společným tématem péče o seniory.
6. Výsledkem projektu bude realizovaná stavba společných prostor pro seniory. Stavba je plánovaná vícepatrová, avšak pouze její přízemní část bude realizována z tohoto projektu. Zbylé prostory nejsou předmětem tohoto projektu.
7. V rámci projektu vznikne česko-německá obecně prospěšná společnost, která po ukončení projektu převezme jak český, tak německý personál.
8. Ve vztahu k životnímu prostředí je projekt příznivý pro životní prostředí. Veškeré aktivity projektu budou realizovány za respektování zásad trvale udržitelného rozvoje regionu. Programová nabídka pro seniory bude tvořena s ohledem na tyto principy.
9. Ve vztahu k rovnosti příležitostí/integraci má projekt příznivý dopad na rovnost příležitostí/integraci. Rovnosti příležitostí jsou v tomto projektu zcela respektovány, projekt je zaměřen na podporu a rozvíjení společných aktivit a programových nabídek pro seniory v příhraničí, bez ohledu na

jakákoli jiná omezení, jako je pohlaví, náboženská příslušnost, rasa, či politická příslušnost.

Těmito odpověďmi končí popis projektu.

Další nutnou částí projektové žádosti je koncept realizace projektu. V projektu péče o seniory se jedná o tabulku, ve které je projekt rozdělen na čtvrtletní období, pracovní celky, projektové etapy a úkoly. U každého pracovního celku je uvedeno, kdy má na čem pracovat. Dále je v konceptu uveden předpokládaný počet pracovních skupin, a kolik hodin bude dohromady trvat vyplnění projektu. V tomto případě bylo v rámci projektu ustanoveno sedm pracovních skupin a celkový počet pracovních hodin byl vyčíslen na 11 625.

Po konceptu realizace je třeba předložit plán výdajů a financování projektu. V plánu výdajů podle druhů výdajů lze vidět například to, že investiční výdaje by měly činit přibližně 1,2 mil. EUR. V plánu způsobilých výdajů podle let a čtvrtletí lze vyčíst například to, že v roce 209 se chystají projektoví partneři investovat cca 550 000 EUR. V plánu financování je pak vidět, s jakými příjmy nositel projektu a jeho partner počítá. Jsou tam údaje o všech plátcích. Dotační prostředky EU mají zaplatit více jak 1,2 mil. EUR z celkové ceny 1,5 mil. EUR, která byla tomuto projektu vyčíslena.

Následují prohlášení žadatele, seznam příloh a podepsání žádosti.<sup>46</sup>

### **2.2.3 Projekt Výměna zkušeností mezi zdravotnickými záchranáři v polsko-českém příhraničí**

Tento projekt je takzvaným mikroprojektem, tudíž se u něj praktikuje jiný, zjednodušený postup schvalování. Mikroprojekty jsou takové projekty, u kterých celková cena realizace nepřesáhne 1 mil. Kč.

Cílem projektu je výměna zkušeností mezi polskými a českými záchranáři při provádění každodenních záchranářských úkonů, a další pokračování a utužování spolupráce mezi subjekty podílejícími se na mikroprojektu. V rámci projektu se uskuteční tyto aktivity: organizace dvoudenní konference na polské straně a uspořádání semináře spojeného se cvičeními záchranných složek. Obou akcí se zúčastní polští i čeští účastníci.

Projekt bude realizován od 1.9.2016 do 30.11.2016.

---

<sup>46</sup> *Projektová dokumentace: Společná péče o seniory v české a německé části regionu Trojzemí.* Saská rozvojová banka, 2008.

Nositelem projektu je Zdravotní záchranná služba v Jelení hoře („*Pogotowie Ratunkowe w Jeleniej Górze*“). Českým partnerem projektu je Zdravotní záchranná služba Libereckého kraje.

Oba partneři již mají zkušenosti s realizací obdobných projektů. V letech 2007-2013 se mezi zmíněnými zdravotními záchrannými službami realizoval projekt Přeshraniční spolupráce zdravotních záchranných služeb v Euroregionu Nisa a 2 mikroprojekty spočívající v uspořádání konference a zpracování vzdělávacího systému pro záchranáře.

U mikroprojektů je pro jejich schválení důležité zodpovědět na několik otázek:

1. Jaký problém projekt řeší? V důsledku realizace mikroprojektu se zlepší spolupráce českých a polských záchranářů působících v českém a polském příhraničí na území Euroregionu Nisa.
2. Jaké jsou příčiny problému? Systémy zdravotnické záchranné služby fungují na české a polské straně na jiném principu.
3. Co je cílem projektu? Cílem projektu je výměna příkladů dobré praxe a zkušeností mezi českými a polskými záchranáři na území Euroregionu Nisa, a také rozšíření a utužení spolupráce zdravotnických záchranných služeb na území Euroregionu Nisa, mj. v oblasti expertní skupiny Euroregionu Nisa EUREX Zdravotnická záchranná služba, na jejíž činnosti se subjekty podílí od roku 2008.
4. Jaká změna je v důsledku projektu očekávána? Realizace projektu přispěje k odbourání bariér v přeshraničních kontaktech institucí zajišťujících zdravotnickou záchrannou službu v česko-polském příhraničí Euroregionu Nisa.
5. Jaké aktivity v projektu budou realizovány? V rámci mikroprojektu ZZS Jelení Hora ve spolupráci s ZZS Libereckého kraje plánuje uskutečnit následující aktivity: organizace dvoudenní konference na polské straně, organizace semináře včetně cvičení týmů záchranářů na české straně, pracovní jednání.
6. Jaká je cílová skupina projektu? Cílovou skupinou mikroprojektu bude zdravotnický personál, zejména záchranáři a zdravotní sestry.
7. Jak bude zajištěna udržitelnost projektu? ZZS v Jelení Hoře je subjekt, jehož zřizovatelem je Zastupitelstvo Dolnoslezského vojvodství. Subjekt plní

nenahraditelnou funkci s cílem zajištění péče v regionu. Činnost ZZS v Jelení Hoře má legislativní a organizační rámec, který umožňuje řádné fungování. Během realizace projektu a také po jeho skončení bude přeshraniční spolupráce zajištěna.

Následují konkrétní popisy všech aktivit, které jsou v rámci daného mikroprojektu naplánovány. V rámci tohoto mikroprojektu se jedná o přesný popis naplánovaných setkání, seminářů, atd.

Mikroprojekt bude propagován pomocí plakátů, webových stránek, a dalších propagačních materiálů.

Partneři projektu spolupracují již od roku 2007. V souvislosti se stále vyvíjenou spoluprací, v jejímž rámci již partneři společně realizovali projekty, existuje větší jistota, že realizace projektu bude úspěšná.

Rozsah přeshraniční spolupráce byl maximální, protože obě strany projekt společně připravily, bude společně realizován a do realizace bude zapojen personál obou projektových partnerů. Projekt bude financován oběma projektovými partnery

Realizace mikroprojektu v rámci přeshraničního programu je odůvodněna specifickou polohou a spádovým územím působnosti subjektů zapojených do projektu, jedná se totiž o příhraniční území dvou států, a také turistickou destinaci. Výměna zkušeností, ke které dojde díky realizaci mikroprojektu, přispěje ke zvýšení pocitu bezpečnosti obyvatel příhraničního regionu. Aktivity realizované v rámci mikroprojektu, tj. pracovní jednání, konference, seminář a workshop přispějí k pravidelné výměně informací a rozvoji přeshraničních kontaktů záchranářských služeb. Účastníci mikroprojektu budou vzájemně sdílet nové zkušenosti během své účasti na aktivitách realizovaných českou a polskou stranou na obou stranách hranice. Realizace aktivit mikroprojektu bude mít rovnoměrný dopad na příhraniční regiony ovlivněné dopadem mikroprojektu, tj. Liberecký kraj a region Jelení Hora.

Jako poslední je uveden předpokládaný tabulkový rozpočet a přehled financování.<sup>47</sup>

---

<sup>47</sup> *Projektová dokumentace: Výměna zkušeností mezi zdravotnickými záchranáři v polsko-českém příhraničí. Zdravotní záchraná služba Libereckého kraje, 2016.*

## Závěr

Úspěšně se mi podařilo aplikovat teoretický popis euroregionů na Euroregion Neisse-Nisa-Nysa. Euroregiony jsou totiž velmi nesourodé organizační jednotky, tudíž je obtížné aplikovat obecnou definici euroregionu na konkrétní případ. Euroregiony nikde nemají předepsány názvy svých vnitřních orgánů. Nikde není přesně popsáno, jak by měly jednat, nebo jak by měly vypadat. Jediná pevná a neměnná věc je jejich účel. Euroregiony mají umožňovat, koordinovat, a usnadňovat přeshraniční spolupráci. Při zkoumání Euroregion Neisse-Nisa-Nysa jsem dospěl k názoru, že svůj účel plní, a že je spolupráce jednotlivých národních částí v rámci něj úspěšná. Jsou to především jeho členové, kteří mají ve svých rukou to, jak usilovně a jakým směrem se bude spolupráce ubírat.

Když jsem žádal jednotlivé úřady a instituce k materiálům pro svojí bakalářskou práci, byl patrný rozdíl v přístupu k záležitostem týkajícím se euroregionu. Město Hrádek nad Nisou je prezentováno jako úspěšný člen euroregionu. Má osobní zkušenost je taková, že to bylo jediné město ochotné se mnou aktivně spolupracovat a snažit se mi pomoci. Dokumentace projektů je z jejich strany přehledná, měli veškeré materiály týkající se konkrétních projektů na jednom místě. Bohužel, dokumenty k některým projektům, kterým jsem se chtěl věnovat, byly po skartační lhůtě, a tudíž jsem musel přehodnotit, kterým projektům se věnovat. Původně jsem se chtěl věnovat projektům z let 2004-2018, ale k projektům starším než zhruba 10 let již většinou neexistovaly podklady. Nové projekty naopak ještě nebyly zaneseny v kompendiích projektů, tudíž jsem si je nemohl předem vytipovat a věnovat se jim. Proto jsem se nakonec ve své práci zabýval projekty z let 2008-2016.

Celkem jsem ve své bakalářské práci uvedl projekty tři. Prvním z nich byl projekt Protipovodňová ochrana a odstranění povodňových škod Hrádek n. N. Tento projekt jsem si vybral, protože se jednalo o velký projekt, který proběhl bez větších problémů, a na kterém se dal názorně ukázat postup, jakým se projekty v rámci euroregionu zakládají. Projekt proběhl úspěšně.

Druhým projektem byla Společná péče o seniory v české a německé části regionu Trojzemí. Tento projekt jsem si vybral jako příklad neúspěšných projektů, protože po

vypracování projektové žádosti se město Hrádek nad Nisou rozhodlo od projektu ustoupit a stornovat jej.

*„Projektová žádost byla stornována na naši žádost, z důvodu nezajištění kofinancování celého projektu, respektive jeho části určené pro bydlení.“<sup>48</sup>*

Dalším projektem, který jsem si vybral ke zkoumání, byl mikroprojekt Výměna zkušeností mezi zdravotnickými záchranáři v polsko-českém příhraničí. O dotace na mikroprojekty se žádá odlišným způsobem, než jak se žádá o dotace na standardní projekty. Mnoho atributů je podobných, ale celkově je formulář mnohem jednodušší, nejspíše i vzhledem k tomu, že finanční částky, o které se v rámci mikroprojektů žádá, jsou řádově mnohem nižší, než u standardních projektů. Tento projekt proběhl úspěšně, nicméně pracovnice sekretariátu Zdravotní záchranné služby Libereckého kraje nemohla dohledat Závěrečnou zprávu k mikroprojektu.

*„Bohužel celou Závěrečnou zprávu k dispozici nemám.“<sup>49</sup>*

V rámci svého zkoumání jsem kontaktoval další úřady a organizace spolupracující s Euroregionem, ale požadované materiály jsem neobdržel. Například z Městského úřadu Varnsdorf jsem nedostal odpověď vůbec, z Městského úřadu Nový Bor jsem dostal přístup pouze ke krátkému novinovému článku, který byl pro účely mého zkoumání nedostatečný.

Celkově podle zkoumaných projektů mohu zhodnotit, že spolupráce v rámci Euroregionu Nisa funguje ve všech oblastech, které jsem zkoumal.

---

<sup>48</sup> E-mailová korespondence s Janou Nevečeřalovou. [online]. 7.7.2020. [neveceralova@muhradek.cz](mailto:neveceralova@muhradek.cz)

<sup>49</sup> E-mailová korespondence s Veronikou Jirkovou. [online]. 27.7.2020. [veronika.jirkova@zsslk.cz](mailto:veronika.jirkova@zsslk.cz)

## **Summary**

In this bachelor's thesis, the theoretical description of the Euroregion was applied in practice to the Neisse-Nisa-Nysa Euroregion. Euroregions are very disparate organizational units, so it is difficult to apply the general definition of a Euroregion to a specific case. The only unchanging fact about them is their purpose. Euroregions are intended to enable, coordinate and facilitate cross-border cooperation. According to the examination of Euroregion Neisse-Nisa-Nysa it is possible to confirm that it fulfils its purpose and that the cooperation of individual parts is successful.

In this thesis were mentioned three concrete projects. The first project is focused on flood defence system and the removal of the damage on the property after floods. The second project is dedicated to the elderly care in the Czech and German parts of the Tripoint region. The third mentioned project is a microproject of exchange of experience between paramedics in the Czech-Polish border. All these projects were successfully realized.

## Použitá literatura

- Rámcová dohoda Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa. 2020. [online]. [cit. 22.7.2020]. Dostupné z: <<https://www.euroregion-neisse.de/fileadmin/documents/euroregion/rahmenvereinbarung-2020-01-14.pdf>>
- Jednací řád Rady Sdružení Euroregion Neisse-Nisa-Nysa. 2020. [online]. [cit. 23.7.2020]. Dostupné z: <<https://www.euroregion-neisse.de/fileadmin/documents/euroregion/rat-der-gemeinschaft/geschaeftsordnung.pdf>>
- BRANDA, Pavel. *Euroregiony v České republice: komparativní analýza*. 2009. [online]. [cit. 22.7.2020]. Dostupné z: <<https://geography.upol.cz/soubory/lide/smolova/GCZ/Euroregiony%20v%20CR.pdf>>
- BRANDA, Pavel. *Regionální politika EU a podpora přeshraniční spolupráce*. 2014. [online]. [cit. 23.7.2020]. Dostupné z: <<http://ern.cz/ED/kniha-final4.pdf>>
- JEŘÁBEK, Milan. *České pohraničí – bariéra nebo prostor zprostředkování?*. Praha: Academia, 2004. ISBN 8020010513.
- EUROPEAN UNION. *Community initiative INTERREG II 1994-1999: An initial evaluation*. 2000. [online]. [cit. 22.7.2020]. Dostupné z: <[https://ec.europa.eu/regional\\_policy/sources/docgener/informat/interreg\\_en.pdf](https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/informat/interreg_en.pdf)>
- EUROREGION NEISSE-NISA-NYSA 1991-2010. [online]. EUROREGION NISA, 2010, [cit. 2020-07-24]. Dostupné z: <<http://www.neisse-nisa-nysa.eu/ddata/199.pdf>>
- EUROREGION NISA. *Kompendium přeshraničních projektů 2004-2006: KOREG - koordinace regionálního rozvoje v Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa*. [online]. [cit. 22.7.2020]. Dostupné z: <<http://www.ern.cz/kompendium/?D=104>>
- BENEŠ, Ondřej, Hana RESLOVÁ, Stanislava RIEGEROVÁ a Dagmar DVOŘÁKOVÁ. *Ročenka Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa 2011*. [online]. EUROREGION NEISSE-NISA-NYSA: Euroregion Nisa regionální sdružení, 2011 [cit. 2020-07-27]. s. 11. ISBN 978-80-250-2143-9. Dostupné z: <<https://www.czso.cz/documents/10180/20534380/51161111.pdf/2dcf8fd6-b0c6-4943-999b-1f357ca8fdb3?version=1.0>> Benchmarkingová analýza Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa a ostatních euroregionů v ČR s důrazem na česko-polskou hranici: Velikost euroregionů. EUROREGION NEISSE-NISA-NYSA [online]. [cit. 2020-07-24]. Dostupné z: <[http://www.ern.cz/analyza/ern\\_cz/cz/?D=6](http://www.ern.cz/analyza/ern_cz/cz/?D=6)>



Benchmarkingová analýza Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa a ostatních euroregionů v ČR s důrazem na česko-polskou hranici: Organizační struktura. EUROREGION NEISSE-NISA-NYSA [online]. [cit. 2020-07-24]. Dostupné z: <[http://www.ern.cz/analyza/ern\\_cz/cz/?D=7](http://www.ern.cz/analyza/ern_cz/cz/?D=7)>

Benchmarkingová analýza Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa a ostatních euroregionů v ČR s důrazem na česko-polskou hranici: Činnost euroregionů - pracovní skupiny. EUROREGION NEISSE-NISA-NYSA [online]. [cit. 2020-07-24]. Dostupné z: <[http://www.ern.cz/analyza/ern\\_cz/cz/?D=8](http://www.ern.cz/analyza/ern_cz/cz/?D=8)>

Benchmarkingová analýza Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa a ostatních euroregionů v ČR s důrazem na česko-polskou hranici: Financování euroregionů. EUROREGION NEISSE-NISA-NYSA [online]. [cit. 2020-07-24]. Dostupné z: <[http://www.ern.cz/analyza/ern\\_cz/cz/?D=11](http://www.ern.cz/analyza/ern_cz/cz/?D=11)>

GALESKI, Maciej, Andrzej JANKOWSKI, Gerhard WATTEROTT a Jaroslav ZÁMEČNÍK. *Cross Border Co-operation 1991-1999*. [online]. Stowarzyszenie Gmin Polskich EUROREGIONU NYSA: Wydawnictwo Booster, 1999 [cit. 2020-07-25]. s. 30. ISBN 83-911975-2-2. Dostupné z: <<http://www.neisse-nisa-nysa.eu/ddata/28.pdf>>

Struktura. EUROREGION NEISSE-NISA-NYSA [online]. 07. 07. 2020 [cit. 2020-07-26]. Dostupné z: <<http://www.ern.cz/index.php?D=246>>

Rada. EUROREGION NEISSE-NISA-NYSA [online]. [cit. 2020-07-26]. Dostupné z: <<https://www.euroregion-neisse.de/ueber-uns/aufbau/rat/>>

Phare CBC. EUROREGION SILESIA [online]. [cit. 2020-07-25]. Dostupné z: <[http://www.euroregion-silesia.cz/show\\_text.php?id=programy-EU-PHARE-CBC-o-programu&open\\_menu=75](http://www.euroregion-silesia.cz/show_text.php?id=programy-EU-PHARE-CBC-o-programu&open_menu=75)>

INTERREG IIIA. EUROREGION GLACENSIS [online]. [cit. 2020-07]. Dostupné z: <<https://www.euro-glacensis.cz/interreg-iiia.html>>

EUROREGION SILESIA. *Společný fond malých projektů programu Phare CBC 2002 – 2003*. [online]. [cit. 23.7.2020]. 2004. Dostupné z: <[http://www.euroregion-silesia.cz/show\\_text.php?id=programy-EU-PHARE-CBC-02-03&open\\_menu=121](http://www.euroregion-silesia.cz/show_text.php?id=programy-EU-PHARE-CBC-02-03&open_menu=121)>

INTERREG IIIA ČR - PR. EUROREGION SILESIA [online]. [cit. 2020-07]. Dostupné z: <[http://www.euroregion-silesia.cz/show\\_text.php?id=programy-EU-interreg-III-o-programu2&open\\_menu=110](http://www.euroregion-silesia.cz/show_text.php?id=programy-EU-interreg-III-o-programu2&open_menu=110)>

KOŁODZIEJSKI, Marek. *Evropská seskupení pro územní spolupráci (ESÚS)*. [online]. 01/2020 [cit. 2020-07-25]. Dostupné z:

<<https://www.europarl.europa.eu/factsheets/cs/sheet/94/evropska-seskupeni-pro-uzemni-spolupraci-esus->>

Skupiny expertu (EUREX) Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa. EUROREGION NEISSE-NISA-NYSA [online]. [cit. 2020-07-26]. Dostupné z: <<http://ern.cz/?D=10>>

Koordinace regionálního rozvoje v Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa. EUROREGION NEISSE-NISA-NYSA [online]. [cit. 2020-07-26]. Dostupné z: <<http://www.ern.cz/koreg/index.php?D=43>>

Cíl 3 - Programové období 2007 - 2013. Centrum pro regionální vývoj České republiky [online]. 11. 10. 2019 [cit. 2020-07-28]. Dostupné z: <<https://www.crr.cz/eus/cil-3-2/>>

Nařízení strukturálních fondů pro období 2007-2013. Evropská komise [online]. [cit. 2020-07-28]. Dostupné z: <[https://ec.europa.eu/regional\\_policy/cs/information/legislation/regulations/2007-2013/#erdfregulation](https://ec.europa.eu/regional_policy/cs/information/legislation/regulations/2007-2013/#erdfregulation)>

Program přeshraniční spolupráce Svobodný stát Sasko-Česká republika 2014 - 2020. Centrum pro regionální vývoj České republiky [online]. [cit. 2020-07-28]. Dostupné z: <<https://www.crr.cz/eus/obdobi-2014-2020/interreg-v-a-svobodny-stat-sasko-ceska-republika-2014-2020/>>

E-mailová korespondence s Janou Nevečeřalovou. [online]. 7.7.2020. [neveceralova@muhradek.cz](mailto:neveceralova@muhradek.cz)

E-mailová korespondence s Veronikou Jirkovou. [online]. 27.7.2020. [veronika.jirkova@zzslk.cz](mailto:veronika.jirkova@zzslk.cz)

Projektové dokumentace:

*Projektová dokumentace: Pravidla o zadávání veřejných zakázek/ Poučení o právních předpisech ES a o informačních a propagačních povinnostech.* Saská rozvojová banka, 2011.

*Projektová dokumentace: Protipovodňová ochrana a odstranění povodňových škod Hrádek n. N. - Zittau.* Saská rozvojová banka, 2011.

*Projektová dokumentace: Společná péče o seniory v české a německé části regionu Trojzemí.* Saská rozvojová banka, 2008.

*Projektová dokumentace: Výměna zkušeností mezi zdravotnickými záchranáři v polsko-českém příhraničí.* Zdravotní záchranná služba Libereckého kraje, 2016.

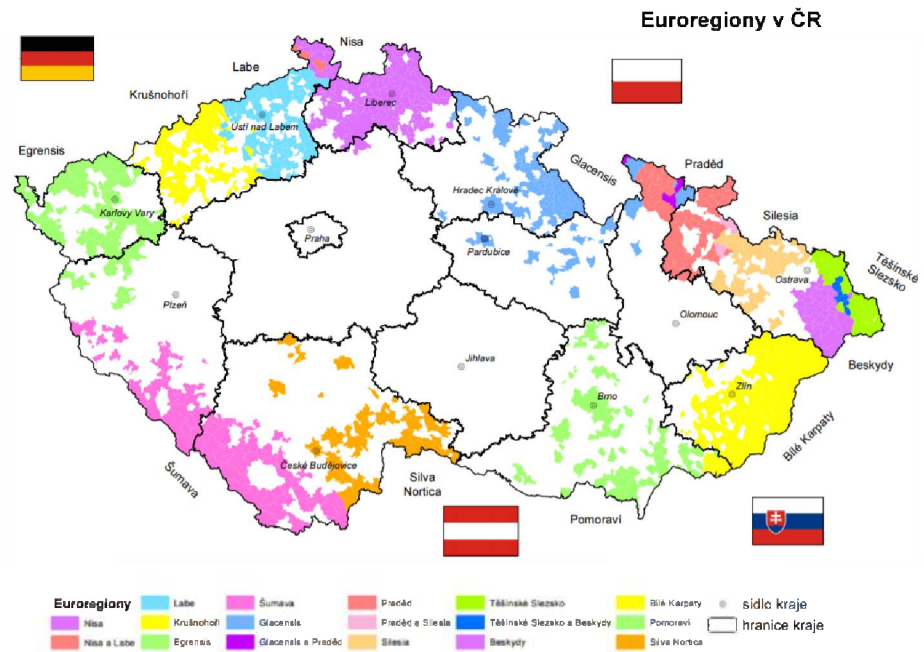
## **Seznam příloh**

Příloha č. 1: Mapa euroregionů v České republice (mapa)

Příloha č. 2: Mapa Euroregionu Neisse - Nisa - Nysa (mapa)

## Přílohy

Příloha č. 1: Mapa euroregionů v České republice (mapa)



Zdroj: Český statistický úřad, dostupné z:

<<https://www.czso.cz/documents/10180/20536602/13720501.pdf/90977299-df47-4638-8ee3-053c6cbcf516?version=1.0>>, staženo 27.7.2020

Příloha č. 2: Mapa Euroregionu Neisse - Nisa - Nysa (mapa)



Zdroj: Město Varnsdorf, dostupné z:  
<<https://www.varnsdorf.cz/images/mesto/mapa-en2-x.gif>>, staženo 28.7.2020

# Teze závěrečné diplomové práce

## Katedra politologie IPS FSV UK

**Příjmení,  
jméno:** Janoušek, Hynek

**Název práce:** Přeshraniční spolupráce České republiky, Spolkové republiky Německo a Polské republiky v rámci Euroregionu Neisse - Nisa - Nysa

**Vedoucí práce:** PhDr. Martin Jeřábek, Ph.D.

**Název  
práce v AJ:**

**Studijní obor:** Politologie a mezinárodní vztahy (Bc.)

**Semestr zadání:**

**letní**

**Ak. rok podání:** 2018/2019

**Předpokládaný termín  
dokončení:** LS 2020

**Typ práce:** bakalářská

### Zdůvodnění výběru práce (max 2000 znaků):

Euroregiony začaly na území Česka vznikat již od počátku 90. let jakožto dobrovolná zájmová sdružení, které si daly za cíl vytvoření společného prostoru pro přeshraniční spolupráci s rozmanitým portfoliem zájmů a aktivit. Inspirací byla místním samosprávám praxe ze západní Evropy, kde byla idea přeshraniční spolupráce praktikována již od 50. let 20. století. Spolupráce spočívá na zásadách rovnoprávnosti, vyjádřených "Evropskou rámcovou úmluvou o spolupráci přesahující hranice mezi územními celky a orgány," přijatou Radou Evropy v roce 1980. Oblasti této spolupráce jsou velmi rozmanité. V rámci euroregionů se řeší témata jako například silniční doprava, energetika, ochrana životního prostředí, nebo věda a vzdělání. Postupně se euroregiony staly důležitou součástí podpory místního rozvoje a přeshraniční spolupráce, čemuž pomohl vstup zainteresovaných států do Evropské unie v roce 2004 a později i do Schengenu roku 2007. Pozitivní důsledky spolupráce v rámci euroregionů nejsou dostatečně probádány, ačkoliv mají vliv na místní rozvoj a kulturní život v daných lokalitách. Na území Česka postupně do roku 2001 vzniklo 13 euroregionů, z nichž se ve své bakalářské práci budu věnovat konkrétně jednomu, a to Euroregionu Neisse - Nisa - Nysa.

### Předpokládaný cíl (max 1500 znaků):

Hlavním cílem mé bakalářské práce je odpovědět na otázku, zdali je přeshraniční spolupráce v rámci Euroregionu Neisse - Nisa - Nysa úspěšná. Na tuto otázku budu hledat odpověď prostřednictvím zmapování několika projektů z různých odvětví spolupráce. Tato odvětví jsou různorodá. Spolupráce probíhá v oblastech silniční dopravy, ochrany životního prostředí, kultury, vědy a vzdělávání, a mnoha dalších. Konkrétní výsledky v jednotlivých odvětvích budou ovlivňovat odpověď na otázku úspěšnosti celé spolupráce. Další otázkou, jíž se budu zabývat je, jestli je přeshraniční spolupráce efektivnější a prospěšnější, než kdyby se daným odvětvím státy věnovaly samostatně. Jedním z cílů mé bakalářské práce bude také představení faktických a legislativních limitů přeshraniční spolupráce v rámci euroregionu. Tyto limity budou taktéž hrát roli v zodpovězení na otázku, zdali je spolupráce v rámci euroregionu úspěšná. Vedlejším cílem práce bude poukázat na rozdíly mezi Euroregionem Nisa a jinými euroregiony. Dále se práce bude zabývat historickým vývojem Euroregionu Nisa a jeho ukotvení v legislativním rámci Evropské unie.

### **Metodologie práce (max 1500 znaků):**

Ve své bakalářské práci využiji metodu jednopřípadové studie. Budu zkoumat Euroregion Nisa a hledat odpověď na výzkumnou otázku, zdali je přeshraniční spolupráce mezi Českou republikou, Německem a Polskem úspěšná. Dále budu komparovat vybrané projekty v Euroregionu Nisa. Předmětem mého zkoumání se stanou konkrétní projekty, které byly uskutečněny pomocí přeshraniční spolupráce v rámci euroregionu od roku 2004 do roku 2018.

### **Základní charakteristika tématu (max 1500 znaků):**

Má bakalářská práce se soustředí na představení projektů uskutečněných pod záštitou Euroregionu Nisa - Neisse - Nysa. Projekty jsou financovány především z fondů Evropské unie, přesněji z Evropského fondu pro regionální rozvoj. Nejčastějšími nositeli projektů na českém území jsou jednotlivé obce. Některé obce spolupracují v rámci euroregionu intenzivněji než jiné. Euroregion Nisa jako takový vznikl roku 1991 v Žitavě. Ve své práci se budu věnovat projektům z období 2004-2018, tedy po vstupu České republiky a Polska do Evropské unie. Práce se bude věnovat především dvěma skupinám přeshraničních projektů, a to projektům česko-německým a česko-polským. Jednotlivé euroregiony se mezi sebou liší v řadě ohledů: v počtu zúčastněných států, mírou spolupráce, nebo počtem oblastí, ve kterých mezi sebou státy spolupracují.

### **Předpokládaná struktura práce (max 1400 znaků):**

- 1) Úvod
- 2) Teoretický rámec
  - a) Vysvětlení pojmu Euroregion
  - b) Legislativní ukotvení v rámci EU
- 3) Euroregion Nisa - Neisse - Nysa
  - a) Historie Euroregionu
  - b) Odvětví přeshraniční spolupráce
- 4) Představení konkrétních projektů
- 5) Závěr

## Základní literatura (10 nejdůležitějších titulů):

BRANDA, P. (2014): Regionální politika EU a podpora přeshraniční spolupráce. [online]. [cit. 15.5.2019] Dostupné z: <<http://ern.cz/ED/kniha-final4.pdf>>

JEŘÁBEK, Milan. České pohraničí - bariéra nebo prostor zprostředkování? / Milan Jeřábek, Jaroslav Dokoupil, Tomáš Havlíček a kolektiv. Praha: Academia, 2004. ISBN 8020010513.

ZDRAŽIL, Pavel. KOZUŇ-CIEŠLAK, Grażyna. Scientific papers of the University of Pardubice. Series D, Faculty of Economics and Administration. 40/2017: The role of cross-border cooperation initiatives in respect of regional development: case study of Euroregion Neisse. 2017. s. 244-254. ISSN 1211-555X

EUROREGION NEISSE-NISA-NYSA: Euroregion Neisse-Nisa-Nysa. [online]. [cit.29.5.2019]. Dostupné z: <[www.neisse-nisa-nysa.org](http://www.neisse-nisa-nysa.org)>

EUROREGION NISA : Euroregion Nisa. [online]. [cit. 29.5.2019]. Dostupné z : <<http://www.ern.cz/>>

EUROREGION NEISSE-NISA-NYSA : Strategie Euroregionu Neisse - Nisa - Nysa 2014-2020. [online]. [cit. 29.5.2019]. Dostupné z: <<https://www.euroregion-neisse.de/fileadmin/documents/euroregion/cz-strategie-2014-2020.pdf>>

EUROREGION NISA : Kompendium přeshraničních projektů 2007-2013. [online]. [cit. 29.5.2019]. Dostupné z: <<http://www.ern.cz/files/kniha-kompendium-vse.pdf>>

BRANDA, P. (2009): Euroregiony v České republice: komparativní analýza. [online]. [cit. 29.5.2019]. Ke stažení z: <<https://www.vse.cz/polek/download.php?jnl=se&pdf=63.pdf>>

EUROREGION NEISSE-NISA-NYSA : ERN 1991-2010. [online]. [cit. 29.5.2019]. Dostupné z: <<http://www.neisse-nisa-nysa.eu/ddata/199.pdf>>

EUROREGION NISA: Stanovy. [online]. [cit. 29.5.2019]. Dostupné z: <<http://www.neisse-nisa-nysa.eu/ddata/149.pdf>>

Dokumentace jednotlivých projektů

Teze odevzdány dne: \_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_ **podpis studenta/-ky**

Schváleno vedoucím práce dne: \_\_\_\_\_

Schváleno garantkou/koordinátorem oboru dne: \_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_ **podpis vedoucího práce**

\_\_\_\_\_ **podpis garantky / koordinátora oboru**